

Ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser

Folketingets Udvalg for Forskning, Innovation og Videregående
Uddannelse
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Med henblik på samrådet tirsdag den 22. maj 2012 kl. 15.30 fremsendes til orientering samlenotat til Folketingets Europaudvalg vedrørende Rådsmøde (konkurrenceevne - forskningsdelen) den 30.-31. maj 2012.

Med venlig hilsen

Morten Østergaard

16. maj 2012

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser

Slotsholmsgade 10,

Post Postboks 2135

1015 København K

Telefon 3392 9700

Telefax 3332 3501

E-post fivu@fivu.dk

Netsted www.fivu.dk

CVR-nr. 1680 5408

Dok nr. 2324073

Side 1/1

Konkurrenceevnerådsmødet den 30.-31. maj (forskningsdelen)

Punkt 8 Horisont 2020:

Side 3

FF (a) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Horisont 2020 – rammeprogram for forskning og innovation (2014-2020)

KOM (2011) 809

- Delvis generel indstilling

FF (b) Forslag til Rådets afgørelse om særprogrammet til gennemførelse af Horisont 2020 – rammeprogram for forskning og innovation (2014-2020)

KOM (2011) 811

- Fremskridtsrapport

FF (c) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om reglerne for formidling og deltagelse i "Horisont 2020 – rammeprogram for forskning og innovation (2014-2020)"

KOM (2011) 810

- Fremskridtsrapport

(d) Forslag til Rådets forordning om forsknings- og uddannelsesprogrammet for Det Europæiske Atomenergifællesskab (2014-2018), som komplementerer Horisont 2020 – rammeprogram for forskning og innovation

KOM (2011) 812

- Fremskridtsrapport

Side 27

Styrelsen for Forskning og Innovation
Bredgade 40
1260 København K
Telefon 3544 6200
Telefax 3544 6201
E-post fi@fi.dk
Netsted www.fi.dk
CVR-nr. 1991 8440

Sagsbehandler
Mette Ballebye
Telefon 7231 8255
Telefax
E-post meba@fi.dk

Punkt 9 Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT):

Side 32

(a) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 294/2008 om oprettelse af det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi

KOM (2011) 817

- Fremskridtsrapport

(b) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om den strategiske innovationsdagsorden for EIT: EIT's bidrag til et mere innovativt Europa

KOM (2011) 822

- Fremskridtsrapport

Sagsnr. 12-125178
Dok nr. 2318294
Side 1/1

**Punkt 10 Rådskonklusioner om europæiske innovationspartner-
skaber Side 38**

KOM 2012 (79)

KOM 2012 (82)

KOM 2012 (83)

- Vedtagelse af rådskonklusioner

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 2/2

Punkt 8 Horisont 2020

a-c

(a) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Horisont 2020 – rammeprogram for forskning og innovation (2014-2020)

KOM (2011) 809 endelig
- Delvis generel indstilling

(b) Forslag til Rådets afgørelse om særprogrammet til gennemførelse af Horisont 2020 – rammeprogram for forskning og innovation (2014-2020)

KOM (2011) 811 endelig
- Fremskridtsrapport

(c) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om reglerne for formidling og deltagelse i ”Horisont 2020 – rammeprogram for forskning og innovation (2014-2020)”

KOM (2011) 810 endelig
- Fremskridtsrapport

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 3/3

1. Resumé

Kommissionens forslag til rammeprogram for forskning og innovation - Horisont 2020 (herefter Horisont 2020) dækker perioden 2014-2020. Forslaget om Horisont 2020 er på linje med Europas vækststrategi Europa 2020, der identificerede forskning og innovation som centrale mål til at opnå intelligent, bæredygtig og inkluderende vækst. Kommissionens forslag består af et forslag til rammeprogram og et forslag til særprogram dækkende indsats vedrørende 'Videnskabelig topkvalitet' 'Industrielt lederskab' samt 'Samfundsmæssige udfordringer'.

Kommissionens forslag til regler for formidling og deltagelse i Horisont 2020 (herefter ”regler for deltagelse”) fastlægger de nærmere rettigheder og forpligtelser for enheder, der ønsker at deltage i Horisont 2020 og opstiller principper for anvendelse og formidling af resultaterne af deres deltagelse.

På Konkurrenceevnerådsmødet (forskningsdelen) den 31. maj 2012 forventes vedtaget en delvis generel indstilling om forordningen af Horisont 2020 - rammeprogram for forskning og innovation (2014-2020). Derudover vil det danske formandskab præsentere en fremskridtsrapport med status for forhandlingerne af særprogrammet og regler for deltagelse.

2. Baggrund

Kommissionen vedtog sin lovpakke om Horisont 2020 den 30. november 2011 med henblik på endelig vedtagelse i 2013 og igangsættelse i 2014.

Med henblik på at sætte dagsordenen for en bred europæisk høring om indholdet af det kommende rammeprogram præsenterede Kommissionen sine tanker om indretningen af det fremtidige forsknings- og innovationssamarbejde i sin grøn-bog af 9. februar 2011 (KOM(2011) 48) 'Fra udfordringer til muligheder: Mod en fælles strategisk ramme for EU-finansiering af forskning og innovation'. I grøn-bogen lagde Kommissionen op til en fælles strategisk ramme for det nuvæ-

rende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (FP7), rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation (CIP) og Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT).

Samtidigt lagde Kommissionen op til, at det kommende rammeprogram skal adressere 'samfundsmæssige udfordringer', 'stærkelse af konkurrenceevnen' og 'stærkelse af Europas videnskabsgrundlag og det europæiske forskningsrum'.

Disse tanker arbejdede Kommissionen videre med og afholdte blandt andet en række seminarer struktureret efter disse tre mål. Tankerne er i store træk videreført i Kommissionens forslag til Horisont 2020.

Kommissionens forslag om Horisont 2020 blev fremsendt med hjemmel i TEUF artikel 172 og artikel 182 og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Kommissionens forslag til Horisont 2020's særprogram blev fremsendt med hjemmel i TEUF artikel 172 og artikel 182 og skal behandles efter TEUF artikel 182 stk. 4, hvorefter Rådet træffer afgørelse efter høring af Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 4/4

Kommissionens forslag om regler for deltagelse blev fremsendt med hjemmel i artikel 173, 183 og 188 og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

Kommissionens forslag består af 1) forordning om rammeprogrammet for Horisont 2020, 2) afgørelse om særprogrammet for Horisont 2020 med uddybende beskrivelse af aktiviteterne og 3) forordning om regler for deltagelse.

3.1 Forordningen om rammeprogrammet for Horisont 2020

Artikler

Kommissionen foreslår, at forordningen om Horisont 2020 tager udgangspunkt i 28 artikler.

I artikel 1 fastslås, at genstanden for forslaget er rammerne for Unionens støtte til forsknings- og innovationsaktiviteter.

I artikel 2 defineres begreberne 'forsknings- og innovationsaktiviteter', 'direkte aktioner', 'indirekte aktioner', 'offentlig-privat partnerskab' og 'offentlig-offentligt partnerskab'.

I artikel 3 foreslås, at Horisont 2020 skal være et syvårigt rammeprogram svarende til længden af de kommende finansielle perspektiver for EU for perioden 2014-2020.

I artikel 4 foreslås, at Horisont 2020 skal spille en central rolle i leveringen af Europas vækststrategi Europa 2020-strategien.

I artikel 5 foreslås, at Horisont 2020 har følgende tre aktivitetsområder: 'videnskabelig topkvalitet' 'industrielt lederskab' og 'samfundsmæssige udfordringer'.

I artikel 6 foreslås et samlet budget på 87,74 mia. euro (ca. DKK 653 mia.) fordelt på 27,818 mia. euro (ca. DKK 202 mia.) til videnskabelig topkvalitet, 20,280 mia. euro (ca. DKK 151 mia.) til industrielt lederskab, 35,888 mia. euro (ca. DKK 267 mia.) til samfundsmæssige udfordringer, 2,212 mia. euro (ca. DKK 16,5 mia.) til Det Fælles Forskningscenters ikke-nukleare aktiviteter og 1,542 mia. euro (ca. DKK 11,5 mia.) til Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi.

I artikel 7 foreslås, at Horisont 2020 skal være åbent for associering af tredjelands.

I artikel 8 foreslås, at Horisont 2020 skal implementeres gennem et særprogram og et bidrag til det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT).

I artikel 9 foreslås, at Horisont 2020 skal gennemføres i overensstemmelse med den nye finansforordning

I artikel 10 foreslås, at Horisont 2020 kan finansiere direkte og indirekte aktioner.

I artikel 11 foreslås, at forordningen og regler for deltagelse finder anvendelse på de indirekte aktioner.

Ifølge artikel 12 skal der i gennemførelsen af Horisont 2020 tages hensyn til råd og bidrag fra rådgivende grupper.

Ifølge artikel 13 skal der etableres forbindelser og grænseflader mellem og inden for indsatsområderne.

Ifølge artikel 14 skal gennemførelsen af Horisont 2020 tage højde for den løbende udvikling inden for videnskab, teknologi, innovation, markeder og samfund.

Ifølge artikel 15 skal der være fokus på fremme af ligestilling mellem køn i forsknings- og innovationsaktiviteterne.

I artikel 16 foreslås det, at alle aktiviteter under Horisont 2020 skal gennemføres under overholdelse af etiske principper og den relevante nationale lovgivning, EU-lovgivning samt international lovgivning. Det foreslås, at følgende områder ikke kan blive finansieret:

1. forskning i reproduktiv kloning af mennesker
2. forskning, der sigter mod at ændre menneskers arvemasse på en måde, der gør ændringerne arvelige
3. forskning, der sigter mod at skabe menneskelige embryoner alene til forskningsformål eller for at fremskaffe stamceller, herunder ved kerneoverførsel mellem kropsceller.

Ifølge artikel 17 skal Horisont 2020 gennemføres i komplementaritet med andre EU-støtteprogrammer, herunder strukturfondene.

Ifølge artikel 18 skal der være særlig opmærksomhed omkring at sikre tilstrækkelig deltagelse af SMV'er i Horisont 2020, og på at sikre at Horisont 2020 har tilstrækkelig innovationseffekt for SMV'er. Som en del af målene med særprogrammet 'samfundsmæssige udfordringer' og programmet 'lederskab inden for støtte- og industriteknologi' skal der indføres særlige foranstaltninger for SMV'er med innovationspotentiale, og der skal afsættes et øremærket beløb til disse foranstaltninger.

Ifølge artikel 19 kan dele af Horisont 2020 gennemføres gennem offentlig-private partnerskaber, der skal identificeres baseret på en række fastlagte kriterier. I et begrænset antal tilfælde kan der ydes støtte til eksisterende fællesforetagender etableret under det syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration, nye offentlig-private partnerskaber baseret på art. 187 TFEU og til andre finansieringsorganer jævnfør den nye finansforordning.

Ifølge artikel 20 skal Horisont 2020 bidrage til at styrke offentlig-offentlige partnerskaber, hvor aktioner og programmer på nationalt og regionalt niveau implementeres fælles inden for EU. Særlig opmærksomhed skal gives til fælleseuropæisk programlægning mellem EU's medlemslande. Offentlig-offentlige partnerskaber kan støttes gennem et ERA-NET instrument og gennem artikel 185-initiativer.

I artikel 21 foreslås det, at Horisont 2020 skal være åben for deltagelse af juridiske enheder i tredjelande og internationale organisationer. Internationalt samarbejde vil blive fremmet i Horisont 2020. Særlige aktiviteter til at fremme internationalt samarbejde vil blive gennemført i Horisont 2020 som en del af den samfundsmæssige udfordring 'inkluderende, innovative og sikre samfund'.

Ifølge artikel 22 skal aktiviteter vedrørende kommunikation og udbredelse af resultater anses som en integreret del af alle aktiviteter.

I artikel 23 foreslås det, at Horisont 2020's kontrolsystemer skal sikre en passende balance mellem tillid og kontrol.

I artikel 24 foreslås det, at beskyttelsen af EU's finansielle interesser sikres gennem forordning nr. 2185/96.

Ifølge artikel 25 skal Kommissionen årligt systematisk monitorere gennemførelsen af Horisont 2020, særprogrammet og EIT og rapportere og udbrede resultaterne af monitoreringen.

Ifølge artikel 26 skal Kommissionen med hjælp fra eksterne eksperter udføre en midtvejsevaluering af Horisont 2020 og EIT senest i 2017 og en ex-post-evaluering senest i 2023.

I artikel 27 foreslås, at budgetrammen i artikel 6 også kan dække teknisk og administrativ bistand, som er nødvendig for at sikre overgangen mellem dette program og de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til afgørelse nr. 1982/2006/EF.

Ifølge artikel 28 skal denne forordning træde i kraft på tredjedagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende.

Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT).

EIT får midler direkte fra rammeprogrammet og er således ikke en del af særprogrammet.

Det specifikke mål er at integrere videntrekantens tre elementer - forskning, innovation og uddannelse - og dermed styrke Unionens innovationskapacitet og tage fat om samfundsmæssige udfordringer.

EIT skal primært, men ikke udelukkende, drives via videns- og innovationsfællesskaber (Knowledge and Innovation Communities – KIC's). Videns- og innovationsfællesskaberne skal primært adressere store samfundsmæssige udfordringer og skal gennem sine samplaceringscentre også være forbundet med regionalpolitik.

3.2 Særprogrammet i Horisont 2020

Særprogrammet indeholder tre aktivitetsområder: 'Videnskabelig topkvalitet', 'Industrielt lederskab' og 'Samfundsmæssige udfordringer'. Dertil kommer en del omhandlende Det Fælles Forskningscenters ikke-nukleare direkte aktioner.

I særprogrammet beskrives genstand, formål og budget, der alle er en reflektering af hovedafgørelsen om Horisont 2020.

Videnskabelig Topkvalitet

Særprogrammet 'Videnskabelig Topkvalitet' indeholder fire overordnede aktivitetsområder: 'Det Europæiske Forskningsråd', 'fremtidige og nye teknologier', 'Marie Sklodowska-Curie-aktiviteter' og 'forskningsinfrastrukturer'.

Det Europæiske Forskningsråd

Det Europæiske Forskningsråd vil fremme frontlinjeforskning i verdensklasse. Det europæiske forskningsråd skal støtte forskerinitieret grundforskning inden for alle forskningsdiscipliner. Det eneste evalueringskriterium er excellence.

ERC's aktiviteter bestemmes af ERC's eget videnskabelige råd, der skal arbejde efter principperne videnskabelig excellence, autonomi, effektivitet, transparens og ansvarlighed. Det Europæiske Forskningsråds videnskabelige råd etablerer strategi, årligt arbejdsprogram og procedurer for evaluering af projektforslag

Fremtidige og nye teknologier

Aktiviteterne inden for fremtidige og nye teknologier (FET) dækker grundforskning inden for nye og fremtidige teknologier.

De overordnede aktivitetsområder i forslaget er: 'FET-Åbent domæne: fremme af nye idéer', 'FET-Proaktive aktiviteter: fremme af nye temaer og samfund' og 'FET-Flagskibe': håndtering af store tværfaglige videnskabelige og teknologiske udfordringer'.

Marie Skłodowska-Curie-aktioner

Det specifikke mål er at sikre den bedst mulige udvikling og den mest dynamiske brug af Europas intellektuelle kapital for at opnå nye kvalifikationer og innovation og således udnytte potentialet fuldt ud i alle sektorer og regioner.

De overordnede foreslåede aktivitetsområder er: 'Fremme af nye færdigheder gennem indledende forskeruddannelser af topkvalitet', 'Fremme af topkvalitet gennem mobilitet på tværs af grænser og sektorer', 'Stimulering af innovation gennem gensidigt inspirerende videnuveksling', 'Øgede strukturelle virkninger gennem samfinansiering af aktiviteter' og 'Specifikke støtteaktioner og politiske aktioner'.

Europæisk forskningsinfrastruktur

Det specifikke mål er at udruste Europa med forskningsinfrastruktur i verdensklasse, der er tilgængelig for alle forskere i og uden for Europa, så deres potentiale for videnskabelige fremskridt og innovation kan udnyttes fuldt ud.

De overordnede foreslåede aktivitetsområder er: 'Udvikling af europæiske forskningsinfrastrukturer frem til og ud over 2020', 'Fremme af forskningsinfrastrukturers innovationspotentiale og deres menneskelige kapital' og 'Styrkelse af en europæisk politik for forskningsinfrastruktur og internationalt samarbejde'.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 8/8

Industrielt lederskab

'Industrielt lederskab' indeholder tre aktivitetsområder 'Lederskab inden for støtte- og industriteknologi', 'Adgang til risikovillig kapital' og 'Innovation i små og mellemstore virksomheder'

Lederskab inden for støtte- og industrielteknologi

Det specifikke mål er at opretholde og opbygge globalt lederskab inden for støt-teknologi samt rumforskning og innovation, der danner grundlag for konkurrenceevne i en række eksisterende og fremspirende industrier og sektorer.

Programmet indeholder aktiviteter inden for informations- og kommunikationsteknologi, nanoteknologi, avancerede materialer, bioteknologi, avanceret produktion og forarbejdning og rumforskning.

Adgang til risikofinansiering

Det specifikke mål er at medvirke til at rette op på markedssvigt, når det gælder adgang til risikovillig kapital til finansiering af forskning og innovation.

De overordnede foreslåede aktivitetsområder er lånefaciliteten og egenkapitalfaciliteten.

Innovation i SMV'er

Det specifikke mål er at stimulere væksten ved at øge graden af innovation i SMV'er, dække deres forskellige innovationsbehov gennem hele innovationskredsløbet for alle typer innovation og derved skabe hurtigere voksende internationalt aktive SMV'er.

De overordnede foreslåede aktivitetsområder er: 'Mainstreaming af SMV-støtte' og 'Særlig støtte'.

Samfundsmæssige udfordringer

'Samfundsmæssige udfordringer' indeholder aktiviteter inden for seks samfundsmæssige udfordringer; 'Sundhed, demografisk udvikling og velfærd', 'Fødevarer, sikkerhed, bæredygtigt landbrug, havforskning og bioøkonomi', 'Sikker, ren og effektiv energi', 'Intelligent, grøn og integreret transport', 'Klimaindsats, ressourceeffektivitet og råvareforsyning' og 'Inkluderende, innovative og sikre samfund'.

Sundhed, demografisk udvikling og velfærd

Det specifikke mål er at forbedre livslang sundhed og velfærd for alle.

De overordnede foreslåede aktivitetsområder inkluderer 'forståelse af determinanter for sundhed, bedre sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse'; 'Udvikling af effektive screeningprogrammer og bedre vurdering af sygdomsdisposition', 'Bedre overvågning og beredskab'; 'Sygdomsforståelse'; 'Udvikling af bedre forebyggende vacciner'; 'Bedre diagnoser'; 'Brug af in-silico-lægemidler til bedre forvaltning og forudsigelse af sygdomme'; 'Sygdomsbehandling'; 'Overførsel af viden til klinisk praksis og skalerbare innovationsaktioner'; 'Bedre anvendelse af sundhedsdata'; 'Overførsel af viden til klinisk praksis og skalerbare innovationsaktioner'; 'Bedre anvendelse af sundhedsdata'; 'Bedre videnskabelige redskaber og metoder til støtte af politikformulering og lovgivningsmæssige behov'; 'Aktiv aldring, uafhængighed og intelligente omgivelser'; 'Individuel indflydelse på sundhedsmæssig selvforvaltning'; 'Fremme af integreret behandling' 'Optimering af sundhedssystemernes effektivitet og nedbringelse af uligheder gennem evidensbaseret beslutningstagning og formidling af bedste praksis samt innovative teknologier og tilgange'.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 9/9

Fødevarer, sikkerhed, bæredygtigt landbrug, havforskning og bioøkonomi

Det specifikke mål er at sikre tilstrækkelige forsyninger af sikre fødevarer af høj kvalitet og andre biobaserede produkter gennem udvikling af produktive og ressourceeffektive primærproduktionssystemer, fremme af tilknyttede økosystemtjenester sammen med konkurrencedygtige lavemissionskæder. Dette vil fremskynde overgangen til en bæredygtig europæisk bioøkonomi.

De overordnede foreslåede aktivitetsområder er: 'Bæredygtigt landbrug og skovbrug', 'En bæredygtig og konkurrencedygtig landbrugsfødevarerindustri, som leverer en sikker og sund kost'; 'Udnyttelse af levende marine ressourcers potentiale' og 'Bæredygtige og konkurrencedygtige biobaserede industrier'.

Sikker, ren og effektiv energi

Det specifikke mål er at indføre et pålideligt, bæredygtigt og konkurrencedygtigt energisystem, set i lyset af de stadig mere knappe ressourcer, stigende energibehov og klimaændringerne.

De overordnede foreslåede aktivitetsområder er: 'Nedbringelse af energiforbruget og CO₂-fodaftrykket gennem intelligent og bæredygtig anvendelse'; 'Billig og kulstoffattig elforsyning'; 'Alternative brændstoffer og mobile energikilder'; 'Et intelligent, fælleseuropæisk elnet'; 'Ny viden og nye teknologier'; 'Håndfaste beslutninger og offentlighedens deltagelse' og 'Udbredelse af energiinnovation på markedet og styrkede markeder og forbrugere'.

Intelligent, grøn og integreret transport

Det specifikke mål er at udvikle et europæisk transportsystem, der er ressourcebesparende, miljøvenligt, sikkert og integreret til gavn for borgerne, økonomien og samfundet.

De overordnede foreslåede aktivitetsområder er: 'Ressourceeffektiv transport med respekt for miljøet'; 'Bedre mobilitet, færre trafikpropper og øget sikkerhed'; 'Den europæiske transportindustri i det globale førersæde' og 'Samfundsøkonomisk forskning og fremadrettede aktiviteter vedrørende politiske beslutninger'.

Klimainsats, ressourceeffektivitet og råvareforsyning

Det specifikke mål er at udvikle en ressourceeffektiv økonomi, der er robust over for klimaforandringer, og som opfylder den voksende verdensbefolknings behov inden for bæredygtige rammer for planetens naturressourcer. Aktiviteterne skal bidrage til at forbedre Europas konkurrenceevne og øge trivslen, alt imens de sikrer miljømæssig integritet og bæredygtighed, holder den gennemsnitlige globale opvarmning på under 2 °C og gør det muligt for økosystemerne og samfundet at tilpasse sig klimaforandringerne.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 10/10

De overordnede foreslåede aktivitetsområder er: 'Bekæmpelse af klimaforandringer og tilpasning hertil'; 'Bæredygtig forvaltning af naturressourcerne og økosystemerne'; 'Sikring af bæredygtig forsyning af råstoffer uden for energi- og landbrugsområdet'; 'Fremme overgangen til en grøn økonomi gennem miljøinnovation' og 'Udvikling af omfattende globale observations- og informationssystemer på miljøområdet'.

Inkluderende, innovative og sikre samfund

Det specifikke mål er at fremme inkluderende, innovative og sikre europæiske samfund på baggrund af hidtil usete forandringer og voksende global indbyrdes afhængighed.

De overordnede foreslåede aktivitetsområder er: 'Inkluderende samfund', 'Innovative samfund' og 'Sikre samfund'.

Det Fælles Forskningscenters (JRC) ikke-nukleare aktiviteter

Det Fælles Forskningscenter (JRC) vil gennemføre forskning for at forbedre det videnskabelige grundlag for politiske beslutninger, øge vores indsigt i de naturlige processer, der ligger bag de samfundsmæssige udfordringer, og undersøge nye videnskabelige områder og teknologier blandt andet gennem et program vedrørende forberedende forskning.

3.3 Regler for deltagelse og formidling

Ad I Indledende bestemmelser, art. 1-4

Reglerne for deltagelse gælder for deltagelse i indirekte foranstaltninger, men ikke i direkte foranstaltninger, der udføres af Det Fælles Forskningscenter.

Ad II Regler for deltagelse

Ad Iii. Generelle bestemmelser, art. 5-7

Enhver juridisk enhed må deltage i aktioner. De konkrete arbejdsprogrammer kan dog stille yderligere krav som eksempelvis udelukkelse af juridiske enheder etableret i tredjelande.

Ad Iiii. Tilskud, art. 8-33

Som minimum skal der i hver aktion deltage tre uafhængige juridiske enheder, der hver er etableret i forskellige medlemsstater eller associerede stater. Dog kan der undtages herfra, hvad angår SMV'er og hvad angår Det Europæiske Forskningsråd. Tilskud kan være af hvilken som helst type beskrevet i EU's finansforordning.

Projektforslag skal evalueres efter kriterierne excellence, virkning og gennemførelsens kvalitet og effektivitet, dog undtaget for Det Europæiske Forskningsråd, hvor videnskabelig excellence er eneste vurderingskriterium.

Horisont 2020 kan finansiere op til 70 % af omkostningerne til udformning af prototyper, afprøvning, demonstration, eksperimentel udvikling, styring, markedsintroduktion og programstøtteforanstaltninger.

Horisont 2020 kan finansiere op til 100 % for alle andre typer aktiviteter.

Indirekte omkostninger skal refunderes med en fast sats på 20 % af de totale omkostninger.

Ad Iiiv Priser, offentlige indkøb og finansielle instrumenter art. 34-36

Kommissionen eller et tilskudsorgan kan uddele priser. Indkøb i form af prækommercielle eller innovative løsninger skal foretages ifølge finansforordningen. Finansielle instrumenter (for eksempel lån eller garantier) kan anvendes.

Ad Iivii. Eksperter, art. 37

Kommissionen kan bistås af uafhængige eksperter ved bedømmelsen af forslag. Eksperterne findes og udvælges på grundlag af indkaldelse af ansøgninger fra enkeltpersoner samt indkaldelse henvendt til nationale forskningsorganer, institutioner eller virksomheder med henblik på opstilling af lister over egnede kandidater. Kommissionen kan udpege eksperter uden for disse lister. Kommissionen offentliggør lister over eksperter, der har deltaget i evalueringer.

Ad III. Reglerne for formidling af resultater, art. 38-51

Ad IIIi Resultater, art. 38-47

Resultater ejes af deltageren, der producerer dem. Hvis resultaterne kan anvendes erhvervsmæssigt, skal dens ejere sikre, at den beskyttes under behørig hensyntagen til de berettigede interesser, især kommercielle, som deltagerne i den pågældende aktion har.

Deltagerne skal nyttiggøre resultater eller sørge for, at de bliver nyttiggjort. Sker dette ikke, kan Kommissionen formidle disse resultater. Denne formidling må dog ikke krænke intellektuelle rettigheder og ejerens berettigede interesser. En deltager, der påberåber sig berettigede interesser, skal påvise, at han vil få påført uforholdsmæssig stor skade. Videreformidling af disse resultater må ikke ske før

Kommissionen eller tilskudsorganet har foretaget en beslutning om, hvorvidt de vil overtage ejerskabet og foretage de nødvendige forholdsregler for beskyttelse af ejerens rettigheder.

Ad IIIi Priser og udbud, art. 48-49

Støtte kan gives i form af priser, indkøb, prækommercielle indkøb og offentlige indkøb af innovative løsninger.

Ad IV Afsluttende bestemmelser, art. 50-52

Forordning(EF) nr. 1906/2006 ophæves med virkning fra den 1. januar 2014.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

Forslaget skal behandles af Europa-Parlamentets udvalg for industri, forskning og energi.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen angiver, at forslagene er udformet med henblik på at opnå størst mulig merværdi og effekt på EU-plan og omfatter først og fremmest mål og aktiviteter, der ikke kan gennemføres effektivt, hvis medlemsstaterne handler hver for sig.

I lyset af at handling på EU-plan kan styrke de overordnede rammer for EU-samarbejdet om forskning og innovation med henblik på at bevare den kritiske masse på centrale områder anses nærhedsprincippet for respekteret.

6. Gældende dansk ret

Forslaget påvirker ikke gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Forslaget har ingen administrative konsekvenser udover indvirkningen på EU's budget. Forslaget medfører en udgift på EU's budget på ca. 658,1 mia. kr. i perioden 2014-2020. Med den eksisterende EU-budgetnøgle betaler Danmark ca. 2 pct. af EU's udgifter, svarende til en statslig udgift ved forslaget på ca. 13,2 mia. kr. Det endelige budget for Horisont 2020 fastsættes som led i forhandlingerne om den flerårige finansielle ramme for 2014-2020.

8. Høring

Forslaget blev sendt i bred skriftlig høring, herunder i EU-specialudvalget for forskning med frist den 10. januar 2012. Sagen er endvidere behandlet på et møde i EU-Specialudvalget for forskning den 18. januar 2012 samt et møde den 9. maj 2012.

Herunder følger et resumé af høringssvarene i alfabetisk rækkefølge.

Aarhus Universitet

I tillæg til høringssvaret sendt gennem Danske Universiteter lægger Aarhus Universitet vægt på, at den foreslåede overheadrate på 20 % skal øges til 40-50 %

AC

AC ønsker en styrkelse af ERC. AC pointerer, at de udpegede samfundsudfordringer ikke er specifikt europæiske men globale, hvilket kræver større inddragelse af tredjelande. Administrative forenklinger, et loft over antallet af tidsbegrænsede ansættelser og samme ansættelsesvilkår for Marie Sklodowska-Curie gæsteforskere som deres kolleger på værtsuniversiteterne, skal gøre Horisont 2020 attraktivt for forskere.

Byggeriets organisationer

Byggeriets organisationer støtter et større markedsfokus med praksisnær forskning og SMV-inddragelse, dog ikke på bekostning af grundforskning. Byggeriets organisationer advarer mod at kombinere kriterier, eksempelvis om både excellence og erhvervsinddragelse i samme udbud. Under "Industrielt Lederskab" foreslår Byggeriets organisationer, at byggeteknologier tilføjes støtte- og industri-teknologier og at problemorienteret forskning tilføjes 'Innovation i SMV'er'. Under samfundsmæssige udfordringer foreslås det at styrke 'Klimaindsats, resourceffektivitet og Råvareforsyning' og tilføje eksisterende byggemiljø til de foreslåede emner og avancerede innovationsmetoder til nøgleteknologierne.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Danmarks Forskningspolitiske Råd (DFR)

DFR advarer mod, at budgetforslaget på 80 milliarder euro kan risikere at blive reduceret i forhandlingerne mellem økonomisk pressede medlemsstater. Forslaget om administrative forenklinger via strukturelle omorganiseringer støttes, men forenklingens fokus skal i høj grad rettes mod de konkrete programmer, hvor antallet af timesedler og tiden fra indgivelse af ansøgning til indgåelse af kontrakt skal mindskes. DFR mener, at ERC, Marie Sklodowska-Curie, SMV-inddragelse og en fælleseuropæisk infrastruktur skal opprioriteres, mens EIT, JRC og Joint Programming bør nedprioriteres indtil resultaterne af disse programmer har gennemgået en evaluering.

Side 13/13

Danmarks Rederiforening

Danmarks Rederiforening mener, at den foreslåede forskningsindsats på fremdriftsteknologier er positivt, men p.t. eksisterer der ikke alternativer til fossile brændstoffer for skibsfarten. I stedet er løsningen at øge energieffektiviteten. Konkurrenceevnen afhænger ikke udelukkende af teknologisk innovation. Også en liberalisering af markedet er nødvendig. Forskningsindsats i forhold til mobilitet, transportkæder og logistik kan fremme et tilbagestående indre europæisk marked for skibsfart. Danmarks Rederiforening støtter en europæisk forskningsindsats i pirateri.

Dansk Energi

Dansk Energi støtter forslaget om at lette omstillingen til en grøn økonomi via en øget indsats på energi- og transportområderne. Set i lyset af kernekraftens udfasning i mange europæiske lande bør fortsat støtte til Euroatom-programmet overvejes.

Dansk Magisterforening:

Dansk Magisterforening støtter Kommissionens fokus på samfundsudfordringer, og at samfundsvidenskab og humaniora inddrages. Kommissionen kritiseres for et overdrevent fokus på SMV'er og industri. Dårlige og usikre ansættelsesvilkår under Marie Sklodowska-Curie skal afhjælpes via en opfølgingsmekanisme. Li-

gestilling og uddannelseskvalitet kan styrkes, hvis der sættes et loft over antallet af forskere på tidsbegrænsede ansættelser og et specifikt overhead til undervisning indbygges i programmernes opslag. Administrative forenklinger bydes velkomne.

Danmarks Tekniske Universitet (DTU)

DTU mener, at det er positivt, at de nuværende programmer for konkurrenceevne- og innovation og Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi lægges sammen med det nuværende rammeprogram for forskning under Horisont 2020. DTU mener også, at det er positivt med administrative forenklinger og en 100 % EU-finansiering af forskningsaktiviteter i stedet for de nuværende 75 %. Dog skal muligheden for at vælge at få betalt de fulde indirekte omkostninger fastholdes, og Kommissionens forslag om et fast overhead på 20 % kritiseres, da man risikerer, at ikke alle omkostninger ved forskningsprojektet dækkes. De såkaldte synergy grants under Det Europæiske Forskningsråd skal styrkes og inddragelse af flere deltagere skal tillades – også fra tredjelande. Opslag under programmet ”Industrielt lederskab” skal være åbne og defineres ud fra både erhvervsliv og forskermiljøers dagsordner, hvor projekter med høj risiko og gevinst finansieres.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Dansk Nefrologisk Selskab

Inden for samfundsudfordringen ”Sundhed, demografiske ændringer og trivsel” mener Dansk Nefrologisk Selskab, at særligt kronisk nyresygdom (CKD) bør være en prioritet, da sygdommen rammer 10 % af befolkningen og koster 400.000 kroner årligt per patient. Via en tværfaglig tilgang og inddragelse af medicinalindustrien og it-teknologi kan en europæisk forskningsindsats bidrage til CKDs forebyggelse.

Side 14/14

Danske Regioner

Danske Regioner mener, det er glædeligt, at den finansielle ramme forhøjes, at der er fokus på administrativ forenkling, og at forskning og innovation integreres. Danske Regioner støtter forslaget om sundhed som et særligt indsatsområde. Der bør være fokus på at sikre at betydningsfulde forskningsresultater når ud til patienterne ved støtte til kliniske forskningsforsøg. Det er godt med øget inddragelse af SMV’ere og industri med udgangspunkt i faglige argumenter. Danske Regioner mener også, offentlig forskning i ikke-rentabel medicin er nødvendig men ikke nødvendigvis oplagt for industrien at medvirke i. SMV’ers inddragelse skal ske via den foreslåede koordinering med Europæiske Innovationspartnerskaber (EIP) og bedre adgang til udbuddene i programmet ”Industrielt Lederskab”.

Danske Universiteter

Danske Universiteter finder det positivt, at budgettet foreslås forhøjet, at administrative forenklinger gennemføres, at Det Europæiske Forskningsråd styrkes og gives større administrativ autonomi. Tværfaglige løsninger og internationalt samarbejde er nødvendigt for at løse de samfundsmæssige udfordringer. Finansieringen skal så vidt muligt ske via en fast rate for betaling af indirekte omkostninger. Modellen, hvor de fulde indirekte omkostninger finansieres, skal stadig være en mulighed, om end denne opleves som administrativt mere besværlig. Forskningskvalitet og ikke antallet af inddragne SMV’ere bør stadig være det primære udvælgelseskriterium.

Det Frie Forskningsråd (DFF)

DFF ser positivt på samfundsudfordringer som struktur for Horisont 2020, men kritiserer at samfundsvidenskab og humaniora kun foreslås som støttevidenskab uden et selvstændigt opslag. Det Europæiske Forskningsråd, infrastruktur og administrative forenklinger støttes. Konkrete kritikpunkter er, at fremtidige og nye teknologier er for snævert defineret og ikke medtager danske styrkepositioner som IT og brugersystemer. Desuden skal software nævnes under IKT-programmet.

Det Strategiske Forskningsråd (DSF)

Det Strategiske Forskningsråds lægger vægt på, at opdelingen mellem industrielt lederskab og samfundsmæssige udfordringer ikke fører til, at løsningen af de samfundsmæssige udfordringer ikke indtænker styrkelsen af industrielt lederskab inden for områder som fødevarer, velfærdsteknologi og det medicinske område. Hvad angår regler for deltagelse lægger DSF vægt på, at de ikke hindrer globalt samarbejde.

DI

DI byder Kommissionens forslag velkommen. DI lægger vægt på, at Horisont 2020 gøres mere attraktivt for virksomheder, gennemgribende forenkles, fokuserer på nogle få store samfundsmæssige udfordringer, tiltrækker excellente forskere, projekter og virksomheder til de europæiske lande, skal virke teknologidrivende og netværksskabende samt fokuserer på at gøre europæisk produktion globalt konkurrencedygtig. DI er enig i den overordnede struktur. Hvad angår videnskabelig topkvalitet støtter DI en styrkelse af ERC, Eurostars og en fortsættelse af den europæiske erhvervs ph.d.-ordning. Hvad angår samfundsmæssige udfordringer bakker DI op om valget af de seks foreslåede udfordringer. DI bakker også op om forenklingstiltagene i Kommissionens forslag.

Finansrådet

Finansrådet ønsker bredere og enklere opslag i Horisont 2020 med henblik på at øge virksomhedsdeltagelsen. Det ses gerne, at de danske prioriteter i FORSK 2020-kataloget går igen i Horisont 2020. Særligt forskningsområderne IKT og finans-it skal konkret nævnes i forslaget. Løsning af it-sikkerhedsudfordringer i forhold til "Det digitale Europa" er ligeledes en prioritet. Disse tværfaglige forskningsområder repræsenterer danske styrkepositioner. I mangel på risikovillig kapital bør det europæiske venturekapitalmarked udvikles, uden dog at forvrilde markedet og konkurrere med nationale ordninger som eksempelvis Vækstfonden.

FTF

FTF støtter Kommissionens forslag om at øge bevillingen til Horisont 2020. For at løse de seks samfundsmæssige udfordringer skal innovation være praksisnær, tværfaglig og inddrage medarbejdere, brugere og forskellige forskningsmiljøer inklusive professionsskoler og erhvervsakademier.

GTS

GTS støtter Europa-Parlamentets forslag om at øge budgettet til 100 milliarder euro i stedet for Kommissionens foreslåede 80 milliarder euro. I forhold til den konkrete projektf finansiering kritiserer GTS Kommissionens forslag om en medfinansieringsrate på 100 % og 20 % overhead. I stedet foreslår GTS, at der finan-

sieres 75 % af direkte omkostninger og 75 % overhead. Modsat Kommissionen mener GTS, at samme sats bør gælde, uanset om aktiviteten er henholdsvis ”forskning” eller innovation”, mens forskellige satser for forskellige institutioner ønskes fastholdt. Kommissionens nye SMV-instrument støttes af GTS så længe udbuddene målrettes SMV’ernes ønsker og ikke strategisk-politiske hensyn.

Håndværksrådet

Håndværksrådet ser positivt på Horisont 2020’s SMV-fokus. Udbuddene skal målrettes SMV’ere, særligt SMV’ere med under 50 ansatte. Administrativ forenkling med kortere og faseopdelte ansøgningsprocedurer og mindre konsortier støttes af Håndværksrådet.

IDA

Dansk Ingeniørforening, IDA, ser positivt på Kommissionens fokus på vækst via markedsdrevet innovation. Det skal ske via støtte til SMV’ere, demonstrations-faciliteter og ud fra en tværfaglig tilgang, der er nødvendig hvis Europas excel-lente grundforskning skal omsættes til konkrete produkter på markedet. Ifølge IDA spiller danske GTS’er en vigtig rolle i denne proces. Administrative forenklinger er nødvendige, hvis SMV’er skal deltage.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 16/16

IT Universitetet

Ifølge IT Universitetet kan investeringer i it-forskning og innovation i både tværfaglige projekter og eksisterende styrkepositioner bidrage til at løse EU's store samfundsudfordringer. Dog bør software-forskning nævnes specifikt i Kommissionens forslag. I forhold til administrative forenklinger skal man konkret mindske antallet af timesedler for forskere, der er tilknyttet det pågældende EU-projekt på deltid.

Københavns Universitet (KU)

KU foreslår, at budgettet på 80 milliarder euro hæves til 100 milliarder euro. KU mener, at Kommissionens 6 samfundsudfordringer er et positivt tiltag, idet disse lægger op til tværfaglighed, så også humaniora og samfundsfaglige tilgange inddrages i teknologi og innovation. Det kræver dog brede og åbne calls, så der ikke konstrueres 6 nye siloer uden koordinering mellem sig. At ERC og grundforskningen styrkes er positivt, men excellence som eneste kriterium for udvælgelse er altafgørende. ERCs overkommelige administrationsbyrde er ligeledes et eksempel til efterfølgelse for andre programmer. KU ønsker gerne endnu større forenklingstiltag, end Kommissionen lægger op til. Industrideltagelse skal ske for at fremme forskningens kvalitet og skal ikke være et afgørende parameter, når ansøgninger prioriteres, mener KU.

Landbrug og Fødevarer

Landbrug og Fødevarer mener, at budgettet for Horisont 2020 som helhed og fødevarerprogrammet i særdeleshed bør øges. I forhold til den konkrete projektfiansiering kritiseres Kommissionens forslag om en medfinansieringsrate på 100 % plus 20 % overhead samt de forskellige satser for hhv. forsknings – og innovationsaktiviteter. Større erhvervsinvolvering sikres ved administrative forenklinger og en tættere tilknytning mellem fødevarerprogrammet og programmerne under ”industrielt lederskab”. De danske modeller for erhvervs-ph.d’er og innovationskonsortier foreslås gennemført på EU-plan. Indholdsmæssigt skal energiudfor-

dringen inddrages i alle seks samfundsmæssige udfordringer, og særlig fokus bør lægges på danske styrkepositioner som forarbejdningssektoren og dyrevelfærd.

LO

LO ser positivt på de foreslåede administrative forenklinger, den tværfaglige tilgang til samfundsudfordringerne og sammenlægningen af de nuværende programmer for konkurrenceevne- og innovation og Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi under Horisont 2020. I programmet ”industrielt lederskab” skal tiltagene rettes mod praktisk innovation i stedet for at være forskningsdrevne. Derimod skal forskning i selve den industrielle produktion og forskning i arbejdsmarkedet støttes.

LVS og Lægeforeningen

Lægevidenskabelige selskaber (LVS) og Lægeforeningen støtter Kommissionens forslag om at øge bevillinger til Det Europæiske Forskningsråd og Marie Skłodowska-Curie. At sundhedsforskningen kun modtager 10 % af midlerne i Horisont 2020 kritiseres. Administrativ forenkling støttes. Konkret kan anbefalinger fra Det Nationale Samarbejdsforum for Sundhedsforskning; ”Sund Vækst” anvendes på EU-plan og én central ansøgningsindgang for EU-programmer efterlyses.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 17/17

Vindmølleindustrien

Vindmølleindustrien mener, at budgetterne for Strategic Energy Technology Plan (SET-planen) og European Wind Initiative (EWI) ikke er tilstrækkelige for, at programmernes mål kan opfyldes. I stedet for at give vindkraft en specifik budgetpost ud fra en rangordning af energikilder, som Vindmølleindustrien ønsker, nævner Kommissionen blot vindkraft på lige fod med atomkraft og ”carbon capture and storage” (CSS).

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget er blevet behandlet på en række møder i rådsarbejdsgruppen for forskning samt på rådsmøderne den 6. december 2011 og den 21. februar 2012.

Forslaget og dets overordnede struktur har generelt fået en positiv modtagelse fra alle lande. Der er bred opbakning til, at Horisont 2020 også inkluderer EIT samt dele af det gamle rammeprogram for innovation og konkurrenceevne (CIP). Derudover er der generel opbakning til opdelingen i tre søjler med videnskabelig topkvalitet, industrielt lederskab og samfundsmæssige udfordringer. Der er ligeledes opbakning til målsætningen om at skabe en tættere kobling mellem forskning og innovation og til en markant forenkling af reglerne for brugerne. Behovet for synergi med strukturfondene med henblik på kapacitetsopbygning er tillige blevet understreget.

Nedenfor følger en opsummering af de væsentligste diskussioner under forhandlingerne.

Opsplitning af den sjette samfundsmæssige udfordring 'Inkluderende, innovative og sikre samfund' i to udfordringer

Kommissionen har foreslået, at søjlen om samfundsmæssige udfordringer har seks udfordringer inklusiv en om 'inkluderende, innovative og sikre samfund'. Et flertal af lande har ønsket at dele denne udfordring op i to udfordringer; én om de

udfordringer, der primært kan adresseres af samfundsvidenskaberne og humaniora og én om det sikre samfund. Dette har formandskabet inkluderet i kompromisforslaget, så der nu er to nye udfordringer om henholdsvis 'Europe in a changing world – culture, identity and social change' og 'secure societies – protecting freedom and security of Europe and its citizens'.

Etablering af en horisontal boks om tværgående emner

Et flertal af lande har ønsket at fremhæve betydningen af en række tværgående emner, hvilket har resulteret i et ønske om etableringen af en horisontal boks, hvor en række tværgående emner er fremhævet. Det drejer sig blandt andet om samfundsvidenskaberne og humaniora, bæredygtig udvikling og klimaforandringer, ligestilling, små- og mellemstore virksomheder, bredere deltagelse, forholdet mellem videnskab og samfund og internationalt samarbejde.

Styrkelse af målsætningen om deltagelsen af SMV'er

I Kommissionens forslag står der, at det forventes, at 15 % af det samlede kombinerede budget for det specifikke mål "Lederskab inden for støtte- og industri-teknologi" og indsatsområdet "Samfundsmæssige udfordringer" går til SMV'er. Et flertal af lande har ønsket at gøre denne målsætning mere ambitiøs. Målet om SMV-deltagelse er derfor hævet til 20 % i kompromisteksten.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 18/18

Forskeres karriereveje

I det nuværende rammeprogram får deltagere dækket deres faktiske omkostninger. Det betyder, at aflønningen er afhængig af det nationale omkostningsniveau. En række medlemsstater ønsker, at der skal indsættes en ny artikel med en hensigtserklæring om, at der skal laves en mekanisme for at mindske forskellen i aflønning af forskere i rammeprogrammet. De overordnede principper om aflønning er forankret i Finansforordningen, som regulerer EU-betalinger og finansiel forvaltning. Kompromisteksten indeholder ikke en reference til spørgsmålet om aflønning, men er derimod en hensigtserklæring om, at Horisont 2020 bl.a. skal bidrage til promovning og attraktiviteten af forskeres karriere i hele EU i konteksten af et europæisk forskningsrum.

Regler for deltagelse

Hvad angår regler for deltagelse, diskuteres bl.a. muligheden for at genindføre muligheden for at beregne de indirekte omkostninger. Således at der bliver en valgfrihed mellem en fast rate (20 %) eller refusion af de reelle dokumenterede indirekte udgifter.

Særprogrammet

Hvad angår særprogrammet har en række lande spurgt ind til den fremtidige governancestruktur herunder programkommittéernes fremadrettede rolle. Mange lande har endvidere understreget behovet for en styrket SMV målsætning fra 15 % til 20 %. Diskussionerne har endvidere understreget bred enighed om bedre integration af samfundsvidenskab og humaniora i alle de samfundsmæssige udfordringer. Der er endvidere fokus på en tættere kobling mellem forskning og innovation, mulighed for flere små- og mellemstore projekter samt mere løsningsorienterede projekter.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen bakker generelt op om Kommissionens foreslåede struktur med tre hovedelementer, videnskabelig topkvalitet, industrielt lederskab og samfundsmæssige udfordringer. Hvad angår det danske EU-formandskabs kompromisforslag til forordningen om Horisont 2020 samt Kommissionens forslag til særprogram og regler for deltagelse foreslås nedenstående holdning til de centrale spørgsmål.

Ligestilling

Regeringen støtter forslaget om at sikre ligestilling og integration af et kønsperspektiv i forsknings- og innovationsaktiviteterne. Regeringen kan således støtte etableringen af en horisontal boks med henblik på at fremhæve en række tværgående emner af central betydning, herunder ligestilling.

Forskeres karriereveje

Regeringen kan acceptere en særskilt artikel med understregning af, at Horisont 2020 bl.a. skal bidrage til promovning og attraktiviteten af forskeres karriere i hele EU i konteksten af et europæisk forskningsrum.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Etik

Regeringen støtter forslaget om, at alle forsknings- og innovationsaktiviteter skal gennemføres under overholdelse af grundlæggende etiske principper.

Side 19/19

Komplementaritet

Regeringen støtter forslaget om at sikre komplementaritet med andre EU-støtteprogrammer, særligt strukturfondene, Program for erhvervslivets konkurrenceevne og SMV'er (COSME) og uddannelsesprogrammerne.

Offentlig-private partnerskaber

Regeringen er overordnet set positivt indstillet over for forslaget om at fortsætte de allerede eksisterende offentlig-private partnerskaber (OPP'er), herunder OPP'er etableret under traktatens Artikel 187. Regeringen finder endvidere, at man skal bygge videre på de positive erfaringer fra FP7's Cooperation-program med SMV-rettede instrumenter med høje krav til deltagelse af industri og SMV'er kombineret med en tæt kontakt til slutbrugere.

Regeringen er positivt indstillet over for forslaget om en fortsættelse af de fælles teknologiinitiativer, såfremt de lever op til rammerne for Horisont 2020. Dette gælder især forslaget om, at de fælles regler for Horisont 2020 skal gælde for alle offentlig-private partnerskaber. Nye teknologiinitiativer skal ligeledes kun sættes i gang, såfremt de afspejler prioriteterne for Horisont 2020 og tilfører europæisk merværdi. Regeringen ønsker samtidigt, at nye teknologiinitiativer begrænses så kompleksiteten for ansøgere ikke forøges.

Regeringen mener, der bør gøres mere for at inddrage SMV'er i videreudviklingen af de fælles teknologiinitiativer, herunder for at skabe en tæt kontakt til slutbrugerne.

Offentlig-offentlige partnerskaber

Offentlig-offentlige partnerskaber (P2P) er en måde at styrke forskningssamarbejdet, hvor det er medlemslandene og de associerede lande, der leder processen.

Erfaringerne viser, at P2P's er en meget effektiv måde til at undgå fragmentering og opnå bedre koordinering af forskningen i Europa. Finansieringen af disse initiativer skal hovedsagligt komme fra medlemslandene. I Kommissionens forslag lægges der op til større EU medfinansiering i fremtiden via ERA-net og artikel 185 instrumenterne, såfremt det sikres, at der er tilstrækkelig finansiel opbakning fra de deltagende lande.

Regeringen støtter fortsat brug af offentlig-offentlige partnerskaber i form af ERA-NET, ERA-NET Plus, art. 185 initiativer og fællesprogramlægningsinitiativer (Joint Programming Initiatives - JPI's). Horisont 2020 skal bidrage til en fortsat styrkelse af disse partnerskaber.

Regeringen støtter ligeledes udviklingen af et nyt forenklet og fleksibelt ERA-NET instrument, som er en sammensmeltning af de nuværende ERA-NET og ERA-NET plus-instrumenter.

Regeringen støtter forslaget om, at nye artikel 185-initiativer kun igangsættes så længe de lever op til de formulerede krav om bl.a. sammenhæng med Horisont 2020 prioriteterne og har en klar finansiel opbakning fra de deltagende lande.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 20/20

Internationalt samarbejde

Regeringen støtter, at Horisont 2020 stadig skal være åbent for deltagelse af forskningsorganisationer fra tredjelande. Horisont 2020 bør stadig være det mest åbne forskningsprogram i verden.

Endvidere støttes det fra regeringens side, at samarbejde med tredjelande og internationale organisationer skal 1) understøtte Europas forskningsexcellence, 2) stimulere Europas konkurrenceevne, 3) bidrage til løsningen af de samfundsmæssige udfordringer samt 4) komplementere udenrigs- og udviklingspolitiske målsætninger.

Endelig støtter regeringen, at forsknings- og innovationssamarbejde med tredjelande skal baseres på fælles interesser og gensidig nytte samt at reciprocitet i adgangen til forsknings- og innovationsprogrammer bør tilstræbes.

Etablering af en horisontal boks om tværgående emner

Regeringen kan støtte etableringen af en horisontal boks om tværgående emner.

Evaluering

Regeringen finder generelt, at det er vigtigt, at det sikres, at Horisont 2020 bidrager med reel merværdi i forhold til europæiske vækst og konkurrenceevne.

Regeringen lægger derfor vægt på, at der på passende tidspunkter gennemføres evalueringer, som vurderer både tilrettelæggelse af rammeprogrammet og virkningen af programmet på europæisk vækst og konkurrenceevne samt den teknologiske udvikling i fællesskabet. Regeringen kan støtte Kommissionens forslag om at gennemføre en midtvejsevaluering senest i 2017 og en slutevaluering af Horisont 2020 senest i 2023.

Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT).

Regeringen støtter generelt en fortsættelse af EIT, da en yderligere integration af

videntrekanten; uddannelse, forskning og innovation, er vigtig for at styrke Europas innovationskapacitet. Det støttes ligeledes fra regeringens side, at EIT og EIT's videns- og innovationsfællesskaber (Knowledge and Innovation Communities - KICs) skal understøtte Unionens 2020-mål samt de generelle hovedmålsætninger i Horisont 2020.

Hovedideen bag KICs og deres virkemåde støttes fra dansk side, og regeringen finder, at Kommissionens forslag om en evaluering af EIT, støttet af et uafhængigt ekspertpanel, er vigtig. Regeringen kan støtte de opstillede punkter, som EIT skal måles op imod, herunder EIT's evne til at bidrage til de prioriterede samfundsmæssige udfordringer og de specifikke målsætninger under "industrielt lederskab" programmet under Horisont 2020. Endelig kan Regeringen støtte, at en tredje bølge af KICs under Horisont 2020 først kan igangsættes efter denne evaluering er gennemført.

Afgørelse om særprogrammet i Horisont 2020

Særprogrammets overordnede målsætninger introduceres i Horizon 2020 hovedforordningen. Særprogrammet har tre hoveddele; videnskabelig topkvalitet, industrielt lederskab og samfundsmæssige udfordringer.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 21/21

Videnskabelig Topkvalitet

Det Europæiske Forskningsråd

Regeringen bakker op om et stærkt Europæisk Forskningsråd. Efter regeringens mening bør Det Europæiske Forskningsråd i højere grad fokusere på at støtte yngre forskere.

Regeringen støtter, at eneste udvælgelseskriterium fortsat skal være videnskabelig excellence. Fra regeringens side anser man det for vigtigt at fastholde dette, da det er afgørende for, at Europa fortsat kan udvikle og fastholde forskere, der er blandt de bedste i verden.

Regeringen understreger samtidig vigtigheden af at bevare Det Europæiske Forskningsråds autonomi, hvilket er godt afspejlet i Kommissionens forslag.

Fremtidige og nye teknologier (FET)

Regeringen støtter forslaget om, at der i Horisont 2020 oprettes et selvstændigt program for fri og tværdisciplinær grundforskning i fremtidige og nye teknologier. Regeringen lægger i den henseende særlig vægt på muligheden for støtte til radikalt nye, skrøbelige, tværfaglige og forskerinitierede idéer, hvor der endnu ikke er et etableret forskningsmiljø på europæisk plan. Regeringen lægger ligeledes vægt på, at udmøntningen af midler under programmet sker i dialog med europæiske virksomheder.

Marie Skłodowska-Curie-aktioner

Regeringen støtter ideen om at gøre Europa mere attraktiv for de bedste talenter og etablerede forskere og er enig i behovet for at styrke forskerrekruttering, forskeruddannelse, forskermobilitet og forskeres karrieremuligheder. Marie Skłodowska-Curie aktionerne er et af de redskaber, der kan løfte denne opgave. Særligt træningen af yngre forskere, samarbejdet mellem offentlige og private forskere og sektorer samt tiltrækning af excellente forskere fra lande uden for EU er danske prioriteter. Disse tre fokuspunkter er alle inkluderet i Kommissionens for-

slag til Marie Sklodowska-Curie-aktionerne i Horisont 2020. Herudover bakkes der fra regeringens side op om en fortsættelse af den europæiske erhvervs-PhD-ordning, såfremt pilotprojektet bliver en succes.

Regeringen har ligeledes noteret sig, at der i forslaget er inkluderet samfinansieringsordninger med nationale mobilitetsprogrammer. Regeringen bakker op om dette initiativ, men hovedvægten bør ligge i de tre ovennævnte fokuspunkter, så disse områder ikke udhules.

Europæisk forskningsinfrastruktur

Regeringen er enig i behovet for en europæisk indsats for at sikre etablering af og adgang til ny avanceret og kostbar forskningsinfrastruktur, idet adgangen til sådanne faciliteter er afgørende for grundforskning, teknologisk udvikling og forskeruddannelse på højeste niveau. Regeringen lægger i den forbindelse vægt på, forskningsintensive virksomheders adgang til og brug af fælles forskningsfaciliteter. Regeringen lægger vægt på, at forskningsinfrastrukturer prioriteres både inden for den teknisk- og naturvidenskabelige forskning, men også inden for samfundsvidenskab og humaniora, og at man generelt har fokus på udvikling af e-infrastruktur. Regeringen støtter et fokus på globalt samarbejde om forskningsinfrastruktur.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 22/22

Industrielt lederskab

Lederskab inden for støtte- og industriteknologier

Regeringen støtter, at informations – og kommunikationsteknologi, nanoteknologi, avancerede materialer, bioteknologi, avancerede produktionsteknologier og rumteknologier i programforslaget fremhæves som strategiske nøgleteknologier til at sikre Europas konkurrenceevne. Regeringen støtter, at disse teknologier i meget høj grad gøres attraktive for industriel deltagelse og understøtter offentlig/private samarbejder, samt at aktiviteter under dette indsatsområde også kan understøtte ikke-teknologidreven innovation i virksomheder, fx brug af designkompetencer og brugerinddragelse til udviklingen af innovative produkter, services og processer relateret til de udvalgte områder.

Regeringen lægger stor vægt på, at indsats og resultater inden for disse teknologier i Horisont 2020 til stadighed bliver indtænkt og finder anvendelse på tværs af Horisont 2020. Herunder er det særlig vigtigt, at der skabes en klar og transparent styringsmæssig sammenhæng med de programmer, der udvikles under "Samfundsmæssige Udfordringer".

Det er positivt, at der vil være en inddragende og systematisk tilgang til sikkerheds- og risikovurderingen af nye teknologier inden for både nano- og bioteknologi.

Adgang til risikofinansiering

Fra regeringens side lægges vægt på etableringen af et velfungerende europæisk marked for venturekapital. EU-initiativer på dette område skal således være orienteret mod, at markedet for venturekapital bliver selv bærende på længere sigt. Et stærkere marked for venturekapital kan forbedre mulighederne for risikovillig kapital for SMV'er og derved bidrage til vækst og beskæftigelse.

Finansielle instrumenter, der er rettet mod at forbedre adgangen til finansiering for SMV'er, skal være så fleksible og brede som muligt for at sikre, at relevante aktører har kapacitet til at søge og administrere ordningerne. Det er vigtigt, at de administrative procedurer, der er forbundet med ordningerne ikke hindrer aktører i små medlemslande i at søge.

Samtidig bør det sikres, at de administrative procedurer er så simple som muligt, således at det gøres nemt for aktører at søge. Der bør derfor etableres få afdelinger med bredere ansøgningskriterier.

Innovation i små og mellemstore virksomheder

Regeringen lægger vægt på, at SMV-programmerne skal være rettet mod både de forskningsaktive og de forskningskøbende SMV'er. Regeringen støtter forslaget om en videreførelse af Eurostars programmet og det nye SMV-instrument i Horisont 2020.

Regeringen kan støtte formandskabets kompromisforslag om at hæve målsætningen om SMV-deltagelse i Horizon 2020 generelt fra 15 % til 20 %.

Fra regeringens side lægges desuden vægt på, at initiativer i "Innovation i SMV'er" har en tydelig EU-merværdiskabende effekt og ikke overlapper med øvrige EU-programmer og allerede eksisterende nationale tiltag. Regeringen lægger derudover vægt på, at innovation i SMV'er ligeledes har fokus på kommercialisering i innovative virksomheder.

Samfundsmæssige udfordringer

Regeringen støtter overordnet de seks foreslåede udfordringer, som skønnes at være et godt grundlag for at sikre den nødvendige balance mellem kontinuitet og fornyelse i rammeprogrammet. Regeringen støtter derudover en høj grad af erhvervsmæssig involvering i strategiske beslutninger for at sikre, at samfundsmæssige behov for nye produkter og serviceydelser hurtigt identificeres og imødekommes, samt at forskningsresultater udnyttes kommercielt.

Regeringen finder det vigtigt, at der sikres en tværvidevidenskabelig tilgang til løsningen af de samfundsmæssige udfordringer. Regeringen lægger derfor vægt på, at beskrivelserne af alle de samfundsmæssige udfordringer også understøtter, at en bedre forståelse for menneskelig opførsel, kultur, livssituationer og adfærd inddrages i udviklingen af den teknologi, der støttes af Horisont 2020.

Der er behov for at tage hensyn til grænsefladerne mellem udfordringerne og resten af programmerne, særligt lederskab inden for støtte- og industriteknologier. Regeringen bakker endvidere op om muligheden for flere små- og mellemstore projekter.

Sundhed, demografisk udvikling og velfærd

Regeringen støtter de foreslåede emner, der i høj grad falder sammen med danske styrkepositioner og prioriteter. Specifikt støtter regeringen den foreslåede tilgang, hvor der tages udgangspunkt i eksempelvis udvikling af metoder og redskaber i kombination med fokus på sundhedsfremme samt forebyggelse, diagnostik og

behandling af sygdomme og lidelser – hele livet igennem. Der bør lægges særlig fokus på at sikre, at betydningsfulde forskningsresultater når ud i befolkningen og klinikkerne ved støtte til translationelle, kohorte-baserede kliniske studier.

Fødevarerikkerhed, bæredygtigt landbrug, havforskning og bioøkonomi

Regeringen er tilfreds med de hovedområder, der er identificeret i udfordringen "Fødevarerikkerhed, bæredygtigt landbrug, hav- og akvakulturforskning og bioøkonomi", idet disse er centrale for dansk fødevarerforskning- og produktion og omstillingen til det biobaserede samfund.

Regeringen lægger vægt på, at der i Horisont 2020 afsættes midler til forskning i mulighederne for at anvende ny teknologi, som forventes at blive afgørende for udviklingen af det bæredygtige og biobaserede samfund, herunder ikke mindst en kombination af bioteknologi, nanoteknologi og IKT. Nye og effektive metoder til produktion, forarbejdning og distribution inden for jordbrug, fiskeri og akvakultur og nye bioteknologiske teknikker herunder bioraffinaderier er vigtige redskaber i omstillingen til en biobaseret økonomi, hvor forbedret produktivitet og konkurrenceevne er helt centrale aspekter. Desuden bør forbrugerens krav om sunde, sikre og velsmagende fødevarer af høj kvalitet adresseres i henhold til hele fødevarerikkekæden.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 24/24

Sikker, ren og effektiv energi

Regeringen støtter, at der i Horisont 2020 sættes på forskning og udvikling af bæredygtige energiteknologier og -systemer, der kan effektivisere og sikre både energiforsyning og energiforbrug samt mindske afhængigheden af fossile brændsler og dermed bidrage til realiseringen af SET-planen. Samtidig er den anvendelsesorienterede forskning afgørende for at få omsat ny viden til fremtidens energisystemer.

Fra regeringens side ønsker man helt særligt at betone behovet for udvikling og demonstration inden for vedvarende teknologier som 1) vindkraft, herunder offshore, 2) bioenergi, herunder biogas, 3) biomasseforædling og bioraffinering, 4) brændselsceller og 5) fjernvarmeproduktion, som skønnes at have særligt store udviklingspotentialer. Derudover lægger regeringen stor vægt på, at udvikling af energiinfrastruktur prioriteres i det kommende rammeprogram, som et vigtigt element i at sikre den europæiske energiforsyning. Regeringen ser i øvrigt gerne, at programmet Intelligent Energi - Europa videreføres.

Intelligent, grøn og integreret transport

Det kan konstateres, at de vigtigste transportformer er dækket af forslaget. Fra regeringens side lægges der vægt på, at temaet afspejler den balance som de forskellige transportformer har for den samlede europæiske transportstruktur og de udfordringer, som transportsektoren står overfor i de kommende år. Regeringen finder derfor, at balancen i forslaget bør ændres, så særligt den tekniske del af luftfartsområdet kommer til at spille en mindre dominerende rolle i forhold til overfladetransporterne søfart, jernbane og bil. For så vidt angår luftfartsområdet bør fokus så vidt muligt prioriteres til anvendelse af lufttrafikstyring og alternative drivmidler. Regeringen støtter Kommissionens forslag om en ikke-modal opdeling af programmet, således at der ikke, som i FP7, er en del til overfladetransport, luftfart og tværgående emner, men i stedet søges en holistisk og integreret

tilgang til transportudfordringen.

Klimaindsats, ressourceeffektivitet og råvareforsyning

Regeringen kan støtte forslaget og finder, at det indeholder en velovervejet balance mellem teknologiske og ikke-teknologiske grønne løsninger til opnåelse af en bæredygtig, ressourceeffektiv og klimarobust økonomi. Målet er, at det kan bidrage til at styrke Europas konkurrenceevne og velfærd samtidig med at den globale opvarmning holdes under 2° C, og samfundet og naturen har mulighed for at tilpasse sig klimaforandringer. Regeringen lægger vægt på, at aktiviteterne tilrettelægges, så programmet kan yde et substantielt bidrag til realiseringen af EU's køreplan for et ressourceeffektivt Europa samt EU's handlingsplan for ECO-Innovation. Derfor ser regeringen gerne, at miljødelen af indsatsen bliver mere tydelig. Desuden lægger regeringen vægt på, at temaet omfatter studier i oceaner og i polare og tropiske regioner, som er væsentlige for forståelsen af klimaændringer og deres indflydelse på såvel lokalbefolkningen, økosystemer og råstofudnyttelse, og at vand fremhæves som en vigtig ressource.

Inkluderende, innovative og sikre samfund

Regeringen har forholdt sig konstruktivt til kritikken af den sjette udfordring gående på, at denne sjette udfordring havde en u hensigtsmæssig sammenblanding af samfundsvidenskabelig forskning og forskning i et sikkert samfund. Regeringen kan således støtte opsplitningen af den sjette udfordring ”Inkluderende, innovative og sikre samfund” til to udfordringer, der i formandskabets kompromis tekst hedder ”Europe in a changing world – inklusive, innovative and reflective societies” samt ”secure societies – protecting freedom and security of Europe and its citizens”.

Det Fælles Forskningscenters (JRC) Ikke-nukleare aktiviteter

Regeringen støtter det foreslåede fokus på samfundsmæssige udfordringer. Regeringen mener generelt, at en større del af JRC's midler skal konkurrenceudsættes.

Forordning om regler for formidling og deltagelse

Fra regeringens side prioriteres lettelse af de administrative byrder i forbindelse med ansøgning og deltagelse i Horisont 2020.

Færre særregler

Regeringen finder det vigtigt, at man så vidt muligt får etableret et maksimum af fælles regler og så få særregler som muligt. Den af Kommissionen foreslåede fleksibilitet forekommer hensigtsmæssig, såfremt anvendelsen af særreglerne begrænses mest muligt.

Medfinansieringsraterne og overheadraten

Regeringen lægger vægt på, at der sker en betydelig forenkling af rammeprogrammet. Efter regeringens opfattelse vil kombinationen af en fast medfinansieringsrate af de afholdte udgifter og en fast rate for de indirekte udgifter (overhead) føre til en betydeligt nemmere projektadministration for alle brugere. Derudover vil det medføre en betydelig nedgang i antallet af fejl i afrapporteringen af afholdte udgifter og reducere af time-to-grant. Efter regeringens opfattelse er samtidig helt centralt, at deltagelsen i rammeprogrammet også fremover er attraktivt for forskningspartnere og at eventuelle ulemper opvejes af enklere regler. Regeringen vil således arbejde for en fast medfinansieringsrate og en fast overheadrate. Såfremt der ikke kan op-

nås tilslutning hertil, kan regeringen acceptere at støttemodtager får en vis valgfrihed i forhold til at beregne de reelle indirekte omkostninger.

Regeringen finder, at afskaffelsen af forskellige medfinansieringsrater for forskellige deltagertyper og aktivitetstyper er et afgørende element i forenklingen. Særligt er det en forudsætning, at krav om registrering og afrapportering af timer og udgifter i forhold til aktivitetstypen bliver meget mindre detaljeret fremover. Især registrering af omkostninger per aktivitetstype bør afskaffes. Ligeledes bør man afskaffe registrering af timeforbrug i forbindelse med de enkelte delprojekter, som hver enkelt projektdeltager skal levere.

Immaterielle rettigheder

Regeringen kan støtte de regler, der i Horisont 2020 lægges op til, for håndtering af immaterielle rettigheder.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg forud for konkurrenceevnerådsmødet den 5.-6. december 2011 og forud for konkurrenceevnerådsmødet den 20.-21. februar 2012.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 26/26

Punkt 8 d (d) Forslag til Rådets forordning om forsknings- og uddannelsesprogrammet for Det Europæiske Atomenergifællesskab (2014-2018), som komplementerer Horisont 2020 – rammeprogram for forskning og innovation
KOM (2011) 812
- Fremskridtsrapport

1. Resumé

Kommissionens forslag til Euratom rammeprogrammet (2014-2018) – Euratom-programmet – vedrører indirekte aktioner inden for fusion (ekskl. ITER), fission og strålingsbeskyttelse samt direkte aktioner inden for nuklear sikkerhed foretaget af Det Fælles Forskningscenter (JRC). Euratom-programmet gennemføres denne gang i en forordning, hvor man tidligere har anvendt fire forskellige retsakter. Konstruktionen af ITER (International Thermonuclear Experimental Reactor) er holdt uden for programmet, idet Kommissionen foreslår, at finansieringen heraf ligger uden for den flerårige finansielle ramme. På fissionsområdet (inkl. strålingsbeskyttelse) er der i det store hele tale om en fortsættelse af forskningsaktiviteterne fra det 7. rammeprogram og dets 2-årige forlængelse, men dog med betydelig mere vægt på sikkerhed i forbindelse med eksisterende reaktorer. Hertil kommer, at JRC skal iværksætte særlige foranstaltninger for at imødegå de nye nukleare sikkerhedsudfordringer efter uheldet på atomkraftværket i Fukushima i Japan i marts 2011. På fusionsområdet skal programmet gennem det såkaldte EFDA-samarbejde sikre en hurtig opstart af ITER og sideløbende udvikle materialer til et demonstrationskraftværk samt udvikle og demonstrere relevante teknologier til demonstrationskraftværket, der udgør næste trin efter forsøgsreaktoren ITER.

Det danske formandskab vil præsentere en fremskridtsrapport med status for forhandlingerne af Euratom på Konkurrenceevnerådsmødet (forskningsdelen) den 31. maj 2012.

2. Baggrund

Forslaget til Rådets forordning om forsknings- og uddannelsesprogrammet på det nukleare område for perioden 2014-2018 (i det følgende benævnt "Euratom-programmet") vedrører forskningsaktiviteter inden for kerneenergi (fusion og fission) og strålingsbeskyttelse. Forslaget er en integreret del af Horisont 2020 – rammeprogrammet for forskning og innovation. Det omfatter forsknings- og udviklingsprogrammet for fusionsenergi (ekskl. ITER, jfr. nedenfor), forskningsaktiviteter inden for fission og strålingsbeskyttelse og Det Fælles Forskningscenters direkte aktioner inden for nuklear sikkerhed.

ITER er omhandlet i en separat afgørelse, da finansieringen af dette projekt ligger uden for den flerårige finansielle ramme for perioden 2014-2020, som Kommissionen offentliggjorde den 29. juni 2011. Kommissionen har foreslået, at der afsættes 2.707 mio. EUR (ca. DKK 20.137) til ITER, men altså udenfor den flerårige finansielle ramme.

Ligesom Horisont 2020 er Euratom-programmet også omfattet af administrativ forenkling, hvor sigtet er at reducere de administrative omkostninger for delta-

gerne og at sætte skub i alle processer vedrørende indkaldelse af forslag (gælder kun området fission og strålingsbeskyttelse).

Euratom-traktaten begrænser varigheden af forskningsprogrammer på det nukleare område til fem år.

Euratom-programmet (2014-2018) gennemføres via en enkelt forordning, som fastsætter alle de nødvendige bestemmelser for gennemførelsen af nukleare forskningsaktiviteter. Tidligere var indholdet af den nuværende forordning dækket af fire forskellige retsakter: afgørelsen om rammeprogrammet, beslutningen om særprogrammet til gennemførelse af indirekte aktioner og beslutning om særprogrammet for Det Fælles Forskningscenters (JRC's) gennemførelse af direkte aktioner samt en forordning om regler for virksomheders, forskningscentres og universiteters deltagelse i foranstaltninger og for formidling af forskningsresultater.

Hjemmelsgrundlaget for Euratom-programmet er artikel 1, 2, 4 og 7 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, hvorefter udkast til programmet skal besluttes med enstemmighed under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 28/28

Kommissionen har hørt Euratoms Videnskabelige og Tekniske Udvalg, ligesom man har gjort brug af forskellige kilder ved udarbejdelsen af forslaget.

3. Formål og indhold

Euratom-programmet skal styrke rammeprogrammet for forskning og innovation på det nukleare område og koordinere medlemsstaternes forskningsaktiviteter for derved at forhindre dobbeltarbejde, fastholde en kritisk masse på nøgleområder og sikre, at offentlige midler udnyttes bedst muligt.

De tekniske mål er at forbedre den nukleare sikkerhed og strålingsbeskyttelse og at bidrage til den langsigtede dekarbonisering af energisystemet på en sikker og effektiv måde.

Programmet bidrager til flagskibsinitiativet "Innovation i EU" ved at støtte prækommerciel og tværgående nuklear forskning af relevans for den politiske beslutningsproces og ved at lette videns- og teknologioverførselen mellem den akademiske verden, erhvervslivet og de offentlige myndigheder. Ved at rette fokus mod uddannelse i alle aktiviteter og fremme konkurrenceevnen i den nuværende kerneindustri og oprette en ny højteknologisk industrisektor inden for navnlig fusionsenergi, vil Euratom-programmet endvidere skabe vækst og nye job på en lang række områder. Gennem støtte til fusionsforskning sikrer programmet således en hurtig opstart af ITER's idriftsættelse, og en udvikling af kvalificerede materialer til et demonstrationskraftværk.

Målet for JRC's nukleare aktiviteter er at støtte gennemførelsen af Rådets direktiv 2009/71/Euratom og 2011/70/Euratom samt Rådets konklusioner, der giver højeste prioritet til de højeste standarder for nuklear sikkerhed i EU og internationalt. JRC skal navnlig mobilisere den nødvendige kapacitet og ekspertise til at bidrage til vurderingen og forbedringen af nukleare anlægs sikkerhed og den fredeelige anvendelse af kerneenergi m.m.

Aktiviteter for at opfylde programmets målsætninger i forbindelse med indirekte aktioner:

- Støtte sikker drift af reaktorsystemer (herunder brændselskredsløbs-anlæg) til brug i EU med fuldt fokus på de sikkerhedsmæssige aspekter, herunder alle aspekter af brændselskredsløbet, som f.eks. separation og transmutation (omdannelse) af langlivet affald til kortlivet.
- Bidrage til udviklingen af løsninger til håndtering af radioaktivt slutfald, herunder deponering i undergrunden og forskning relateret til dyb geologisk deponering af brugt brændsel og langlivet radioaktivt affald og demonstration af teknologier og sikkerhed.
- Støtte udviklingen og bæredygtigheden af nukleare kompetencer på EU-plan.
- Fremme strålingsbeskyttelse. Forskning med henblik på at kunne vurdere risikoen ved lave strålingsdoser, medicinske anvendelser og håndtering af uheld for at tilvejebringe det videnskabelige grundlag for et robust, retfærdigt og socialt acceptabelt beskyttelsessystem, som ikke i unødvendigt omfang begrænser den nyttige og udbredte anvendelse af stråling på det medicinske område og i industrien.
- Arbejde hen imod demonstration af gennemførlighed af fusion som energikilde for at sikre hurtig start af højeffektiv drift af ITER ved at udnytte eksisterende og relevante anlæg (herunder JET – Joint European Torus) og fremtidige fusionsanlæg.
- Skabe fundamentet for fremtidige fusionskraftanlæg ved at udvikle materialer, teknologier og skitseprojekter, herunder forberedelse af et relevant materialeprøvningsanlæg og forhandlinger om EU's deltagelse i en passende international ramme for dette anlæg. Aktiviteterne vedrørende udvikling og demonstration af relevante teknologier til et fusions-demonstrationskraftværk omfatter også forberedelser og skitseprojektering af et komplet demonstrationskraftværk samt undersøgelse af mulighederne i andre reaktorkoncepter end tokamak konceptet som f.eks. stellarator konceptet.
- Fremme innovation og erhvervslivets konkurrence.
- Sikre tilgængelighed og brug af forskningsinfrastrukturer af paneuropæisk relevans.
- Støtte til den europæiske aftale om udvikling af fusionsenergi gennem EFDA (European Fusion Development Agreement).

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 29/29

Aktiviteter for at opfylde programmets målsætninger i forbindelse med direkte aktioner på Det Fælles Forskningscenter (JRC):

- Forbedre den nukleare sikkerhed, herunder brændsels- og reaktorsikkerhed, affaldshåndtering og nedlukning samt nødberedskab. JRC skal bidrage til udviklingen af værktøjer og metoder til at opnå høje sikkerhedsstandarder for kernereaktorer og brændselskredsløb, som er relevante for Europa. I den forbindelse vil JRC yderligere styrke sit europæiske clearinginstitut for nukleare operatørers operationelle erfaringer, som er oprettet for at imødegå de nye nukleare sikkerhedsudfordringer efter uheldet på atomkraftværket i Fukushima i Japan den 11. marts 2011. JRC's værktøjer og metoder omfatter også minimering af videnskabelig

usikkerhed i forudsigelsen af nukleart affalds opførsel over lang tid samt styrkelse af EU's kapacitet til at reagere over for nukleare uheld og ulykker gennem videreudvikling af beredskabssystemer og modeller for radiologisk spredning i luften etc.

- Forbedre sikkerheden i forbindelse med nuklear teknologi, herunder nuklear sikkerhedskontrol, ikke-spredning, bekæmpelse af ulovlig handel og nuklear eftersporning. JRC vil rette størst mulig opmærksomhed mod ikke-spredning.
- Styrke den videnskabelige ekspertise på det nukleare område med henblik på standardisering. JRC skal videreudvikle det videnskabelige grundlag for nuklear sikkerhed (safety) og sikring (security). Der skal lægges vægt på forskning og udvikling af aktiviteter til fremme af forståelsen og modellering af fysiske, kemiske og grundlæggende egenskaber ved actinider (fællesbetegnelse for kunstige grundstoffer, der er tungere end uran). Hertil kommer forskning i konstruktionsmaterialers og nukleare materialers grundlæggende egenskaber og opførsel. Endvidere opsætning af en database for højpræcise nukleare referencedata vedrørende nuklear energi og ikke-nukleare anvendelser (f.eks. medicinsk anvendelse). Mht. standardisering i EU skal JRC tilvejebringe de nyeste nukleare standarder, referencedata og målinger.
- Fremme videnforvaltning, uddannelse og erhvervsuddannelse.
- Støtte EU's politik om nuklear sikkerhed og den EU-lovgivning, der udvikles i den forbindelse. I den forbindelse skal JRC koordinere den europæiske deltagelse i "Generation IV International Forum R&D Initiative" – kaldet GIF. JRC har således af medlemslandene fået mandat til at handle som gennemførelsesorgan for EU's deltagelse i GIF-projekter. JRC skal også videreudvikle det internationale forsknings samarbejde med centrale partnerlande og internationale organisationer såsom IAEA og OECD/NEA med henblik på at fremme EU's politikker på området for nuklear sikkerhed.

Det forventes, at fremskridtsrapporten giver udtryk for en generel tilslutning fra medlemslandenes side til Kommissionens forslag, men samtidig peger på punkter, hvor landene er kritiske og gerne ser forbedringer. Generelt er landene enige i det større fokus på sikkerhed i forbindelse med fissionsprogrammet, idet et enkelt land dog ønsker endnu større fokusering på sikkerhed som følge af uheldet på atomkraftværket i Fukushima i marts 2011. Andre lande ønsker en bedre balance i programmets prioriteringer i favør af aktiviteter vedrørende nye reaktor systemer og i forbindelse med det fremtidige samarbejde med relevante teknologi platforme. Endelig finder landene en administrationsprocent på 13,5 % for høj sammenlignet med procenten for de ikke-nukleare programmer (6-7 %), ligesom man mener, at budgettet for de direkte aktioner på JRC er for højt sammenlignet med budgettet for de indirekte aktioner på henholdsvis fissions- og fusionsområdet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er endnu ikke blevet hørt.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at merværdien for Euratoms inddragelse i nuklear forskning er tæt forbundet med grænseoverskridende virkning, stordriftsfordele og medvirken til løsning af markedssvigt. Med Euratom-projekter inden for fission, fusion

og strålingsbeskyttelse kan der opnås den fornødne "kritiske masse", samtidig med at den forretningsmæssige risiko mindskes, og der dannes grobund for private investeringer. Euratom aktioner har også central betydning for overførslen af nukleare færdigheder og viden på tværs af grænser og fremmer derved topkvalitet inden for forskning og innovation ved at styrke færdigheder, kvalitet og konkurrence i hele Europa og højne den menneskelige kapacitet gennem uddannelse, mobilitet og karriereudvikling.

Regeringen er enig i, at de anførte forskningsfelter ikke kan gennemføres af medlemsstaterne isoleret, hvorfor nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Forslaget har ikke konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

Forslaget medfører en udgift på EU's budget på ca. 1,8 mia. euro i perioden 2014-2018. Med den eksisterende EU-budgetnøgle, betaler Danmark ca. 2 pct. af EU's udgifter, svarende til en statslig udgift ved programmet på ca. 267 mio. kr. Det endelige budget fastsættes som et led i forhandlingerne om den flerårige finansielle ramme for 2014-2020.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 31/31

8. Høring

Forslaget har været sendt til høring til EU-specialudvalget for forskning og blev desuden forelagt på et møde i EU-specialudvalget for forskning den 18. januar 2012 samt den 9. maj 2012. Behandlingen gav ikke anledning til bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget blev præsenteret på Konkurrenceevnerådsmødet (forskningsdelen) den 6. december 2011, og har efterfølgende været behandlet på et møde den 23. januar og den 30. april 2012 i Rådets arbejdsgruppe for forskning og nukleare spørgsmål. Der er enighed om den større fokusering på sikkerhed i fissionsprogrammet, idet nogle lande mener, at dette er gået ud over balancen i programmet, hvorimod andre gerne ser en endnu større fokusering på sikkerheden i eksisterende reaktorer. Spørgsmålet om administrationen af programmet har også været rejst. Landene finder en administrationsprocent på 13,5 % for høj. Endelig har landene argumenteret for et lavere budget for JRC (direkte aktioner).

10. Regeringens generelle holdning

I forhold til fissionsforskningen er regeringen skeptisk overfor investeringer i nye reaktorsystemer og mener generelt, at budgetmidlerne bør koncentreres om sikkerhed og affaldshåndtering i forbindelse med eksisterende reaktorer samt om strålingsbeskyttelse.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 9 (a) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 294/2008 om oprettelse af det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi

KOM (2011) 817

- Fremskridtsrapport

(b) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om den strategiske innovationsdagsorden for EIT: EIT's bidrag til et mere innovativt Europa

KOM (2011) 822

- Fremskridtsrapport

1. Resumé

Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) er etableret med det formål at bidrage til bæredygtig økonomisk vækst og konkurrenceevne gennem styrkelse af EU's og medlemslandenes innovationskapacitet. Med udgangen af 2013 udløber EIT's finansieringsramme, og derfor har Kommissionen præsenteret et forslag, hvori EIT videreføres som en integreret del af Horisont 2020.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 32/32

EIT vil i perioden 2014-2020 bidrage til opfyldelsen af det generelle mål for Horisont 2020 ved at integrere den såkaldte videnstrekant: videregående uddannelse, forskning og innovation. Denne integration finder hovedsageligt sted via videns- og innovationsfællesskaber (Knowledge and Innovation Communities - KICs).

Kommissionen har ligeledes præsenteret et forslag til den første strategiske innovationsdagsorden (SID) for EIT. I udkastet til SID fastlægges EIT's indsatsområder på lang sigt, som bl.a. omfatter en oversigt over de planlagte aktiviteter inden for videregående uddannelse, forskning og innovation i den syvårige periode fra 2014-2020.

Det finansielle bidrag til EIT bør ifølge Kommissionens forslag komme fra Horisont 2020, og finansieringsrammen fra Horisont 2020 for gennemførelsen af forordningen er i perioden fra den 1. januar 2014 til den 31. december 2020 foreslået fastsat til ca. 3,2 mia. EUR. Det foreslås i forslaget, at det finansielle bidrag fra EIT til etablerede og kommende KICs skal komme fra denne finansieringsramme.

Det danske formandskab vil præsentere en fremskridtsrapport med status for forhandlingerne af EIT på Konkurrenceevnerådsmødet (forskningsdelen) den 31. maj 2012.

2. Baggrund

Kommissionen vedtog sin lovpakke vedrørende Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) den 30. november 2011 med henblik på vedtagelse i 2013 og igangsættelse i 2014. Lovpakken indeholder et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 293/2008 om oprettelse af EIT samt et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om den strategiske innovationsdagsorden for EIT.

EIT er oprettet i medfør af forordning (EF) nr. 294/2008 med det formål at bidrage til bæredygtig økonomisk vækst og konkurrenceevne gennem styrkelse af EU's og medlemsstaternes innovationskapacitet.

Med henblik på at sætte dagsordenen for en bred europæisk høring om indholdet af det kommende rammeprogram præsenterede Kommissionen sine tanker om indretningen af det fremtidige forsknings- og innovationssamarbejde i sin grøn-bog fra den 9. februar 2011 (KOM(2011) 48) 'Fra udfordringer til muligheder: Mod en fælles strategisk ramme for EU-finansiering af forskning og innovation'. I grønbogen lagde Kommissionen op til en fælles strategisk ramme for det nuværende Rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (FP7), rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation (CIP) og EIT.

Disse tanker har Kommissionen arbejdet videre med, og tankerne er i store træk videreført i Kommissionens forslag til "Horisont 2020 - rammeprogrammet for forskning og innovation" (herefter "Horisont 2020"), som Kommissionen vedtog 30. november 2011, hvor bl.a. EIT foreslås som en integreret del.

EIT vil i perioden 2014-2020 bidrage til opfyldelsen af det generelle mål for Horisont 2020, ved at integrere den såkaldte videnstrekant: videregående uddannelse, forskning og innovation. Denne integration finder hovedsageligt sted via videns- og innovationsfællesskaber (Knowledge and Innovation Communities - KICs), som bringer organisationer sammen om at løse samfundsmæssige udfordringer på lang sigt.

Det finansielle bidrag fra Horisont 2020-programmet til EIT vil blive gennemført i overensstemmelse Europa-Parlamentets og Rådets forordning om reglerne for deltagelse og formidling i Horisont 2020. EIT's finansiering af KICs dækker merværdiskabende KIC-aktiviteter, hvorimod KICs eller deres partnerorganisationer kan anvende andre ordninger under Horisont 2020 eller EU's programmer i overensstemmelse med deres respektive regler og på lige fod med andre ansøgninger.

De foreslåede ændringer i forordningen om oprettelsen af EIT er baseret på erfaringerne fra den indledende periode. Forslaget vedrørende EIT's strategiske innovationsdagsorden bygger på forslaget fra EIT's bestyrelse, henstillingerne fra den eksterne evalueringsrapport og Kommissionens udtalelse om evalueringen (KOM(2011) 816) samt resultaterne af høringer med EIT's interessenter.

I henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 294/2008 af 11. marts 2008 om oprettelse af Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi skal Kommissionen inden udgangen af 2011 forelægge Europa-Parlamentet og Rådet et forslag til den første strategiske innovationsdagsorden (herefter benævnt SID), udarbejdet på grundlag af et udkast fra EIT's bestyrelse, som blev fremsendt til Kommissionen den 15. juni 2011. Udkastet til SID, som er et bilag til afgørelsen, bygger også på resultaterne af en uafhængig evaluering af EIT's første periode og en høringsproces, der var åben for alle, der har en interesse i EIT's aktiviteter, herunder virksomheder, videregående uddannelsesinstitutioner og forskningsorganisationer samt nationale og regionale myndigheder.

I udkastet til SID fastlægges EIT's indsatsområder på lang sigt, som bl.a. omfatter en oversigt over de planlagte aktiviteter inden for videregående uddannelse, forskning og innovation i den syvårige periode fra 2014-2020.

Forslagene til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 293/2008 om oprettelse af EIT samt til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om den strategiske innovationsdagsorden for EIT er baseret på artikel 173, stk. 3 i traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) og vil blive vedtaget efter den almindelige lovgivningsprocedure.

3. Formål og indhold

Kommissionens forslag består af 1) forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 293/2008 om oprettelse af EIT samt 2) et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om den strategiske innovationsdagsorden for EIT.

3.1 Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 293/2008 om oprettelse af EIT

Kommissionens forslag indebærer, at EIT i perioden 2014-2020 vil bidrage til opfyldelsen af målene for Horisont 2020, ved at integrere videntrekanten af forskning, innovation og uddannelse, jf. forslagens Artikel 1, punkt 2) om ændring af artikel 3.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 34/34

For at sikre sammenhængende retlige rammer for deltagerne i Horisont 2020 bør Europa-Parlamentets og Rådets kommende forordning om regler for deltagelse og formidling i "Horisont 2020 - rammeprogrammet for forskning og innovation" (herefter benævnt regler for deltagelse) finde anvendelse på EIT. Endvidere er reglerne for forvaltning af intellektuelle ejendomsrettigheder fastlagt i reglerne for deltagelse. Endelig er reglerne for deltagende stater og tredjelande fastlagt i forordningen om Horisont 2020.

Ifølge forslaget bør EIT indgå i direkte samarbejde med nationale og regionale repræsentanter og andre interessenter fra hele innovationskæden, da det kan skabe fordele for alle parter. For at gøre denne dialog og udveksling mere systematisk bør der afholdes et forum for EIT's interessenter, med henblik på at bringe så bredt et udvalg af interessenter som muligt sammen om tværgående spørgsmål, jf. forslagens Artikel 1, punkt 1), litra c) om indsættelse af et nyt nr. 10) i artikel 2. Det foreslås i Kommissionens forslag, at sammensætningen af EIT's organer bør forenkles. EIT's bestyrelses funktion bør strømlines, og bestyrelsens og direktørens roller og opgaver bør præciseres nærmere. Der er derfor i udkastet til ændring af forordningen bl.a. foreslået, at bestyrelsens størrelse fra 2014 ændres fra de nuværende 22 medlemmer til 12 medlemmer, jf. forslagens Artikel 2 samt forslagens bilag.

Endvidere bør der oprettes nye KICs, med angivelse af prioriterede indsatsområder samt tilrettelæggelse af og tidsramme for udvælgelsesprocessen, der tager afsæt i de betingelser, der er defineret i den strategiske innovationsdagsorden, jf. forslagens Artikel 1) punkt 6) litra a) om ændring af artikel 7, stk. 1a. Disse KICs bør udvide deres uddannelsesaktiviteter ved at tilbyde faglige kurser, jf. forslagens Artikel 1, punkt 5) om ændring af artikel 6, stk. 1, litra c) samt forsøge at skabe synergi med de relevante EU-initiativer, jf. forslagens Artikel 1, punkt 6), litra b) om indsættelse af et nyt litra h) i artikel 7, stk. 2. For at sikre en bredere deltagelse af

organisationer fra forskellige medlemsstater i kommende KICs foreslås det, at partnerorganisationerne bør være etableret i mindst tre forskellige medlemsstater, jf. forslaget Artikel 1, punkt 6), litra c) om ændring af artikel 7, stk 3.

EIT's treårige arbejdsprogram bør tage højde for Kommissionens udtalelse om EIT's specifikke mål, som defineret i Horisont 2020, samt for programmets komplementaritet med EU's politikker og instrumenter, jf. forslaget Artikel 1, punkt 12) om ændring af artikel 15 samt forslaget Artikel 1, punkt 14) om indsættelse af stk. 2a i artikel 17.

Det finansielle bidrag til EIT bør ifølge Kommissionens forslag komme fra Horisont 2020, og finansieringsrammen fra Horisont 2020 for gennemførelsen af forordningen er i perioden fra den 1. januar 2014 til den 31. december 2020 foreslået fastsat til 3,2 mia. EUR (løbende priser - ca. DKK 24 mia.). Det foreslås i forslaget, at det finansielle bidrag fra EIT til etablerede og kommende KICs skal komme fra denne finansieringsramme.

Det forventes at fremskridtsrapporten vil indeholde en redegørelse med status for forhandlingerne. Forslaget har givet anledning til spørgsmål vedrørende EIT's bestyrelses rolle, samt forholdet mellem EIT's bestyrelse og direktøren for EIT. Der er også rejst spørgsmål vedrørende medlemsstaternes rolle i EIT og KICs samt hvilke regler for IP-retigheder, som er gældende for KICs.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 35/35

3.2. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om den strategiske innovationsdagsorden for EIT

I Kommissionens forslag til en strategisk innovationsdagsorden (SID) fastlægges EIT's prioriterede områder i perioden 2014-2020, og forslaget omfatter en vurdering af dets økonomiske virkninger og evne til at skabe den størst mulige merværdi på innovationsområdet. SID er derfor et centralt værktøj for de europæiske beslutningstagere, når de skal fastlægge den strategiske kurs for EIT, samtidig med at instituttet selv får mulighed for at definere metoderne og midlerne til at nå de fastsatte mål.

Udkastet til SID omfatter detaljerede specifikationer og kommissorium for EIT's virksomhed, retningslinjerne for samarbejdet mellem bestyrelsen og KICs og de nærmere regler for finansieringen af de etablerede og kommende KICs.

Med henblik på de foreslåede to bølger af udvælgelse af KICs i henholdsvis 2014 og 2018 er følgende temaer blevet udpeget til den første bølge, baseret på områdernes modenhed, den potentielle samfundsmæssige og økonomiske indvirkning samt mulighederne for synergivirkninger med andre initiativer.

Temaerne er:

- Innovation for sund levevis og aktiv aldring
- Råstoffer – bæredygtig efterforskning, udvinding, forædling, genanvendelse og substitution
- Food4future – bæredygtig forsyningskæde fra jord til bord.

I forbindelse med den anden bølge i 2018 vil de resterende temaer (mobilitet i byer, produktion med høj værditilvækst og intelligente sikre samfund) blive overvejet samtidig med, at der tages hensyn til nye og uventede udfordringer, som måtte opstå i fremtiden.

For at sikre klare retningslinier og en passende tidsramme for udvælgelse af nye KICs inden for de ovennævnte temaer, vil EIT rettidigt udarbejde en udvælgelsesprocedure for en anden bølge af KICs i 2014 og – efter evalueringen af Horisont 2020 – for en tredje bølge i 2018 samt sikre, at rammebetingelserne for fremtidige KIC-udvælgelsesprocedurer skaber optimale resultater, navnlig ved at give klare retningslinjer med hensyn til krav og processer og ved at give forslagsstillerne tilstrækkelig tid til at organisere partnerskabet.

Ifølge udkastet til SID, skal EIT spille en stærkere rolle i forhold til de etablerede KICs. EIT vil derfor skulle 1) udstikke klare og sammenhængende retningslinjer for forventninger, forpligtelser og ansvar i hele de etablerede KICs' livscyklus, 2) i tæt samarbejde med de etablerede KICs udvikle en kapacitet inden for EIT's hovedkvarter, som kan fremme udveksling og læring mellem de eksisterende KICs 3) tilbyde de etablerede KICs en række tjenester i forbindelse med horisontale spørgsmål, hvor effektiviteten kan forbedres og 4) gennemføre andre samlede politikker med samme formål.

Det forventes, at fremskridtsrapporten vil indeholde en redegørelse med status for forhandlingerne. Under forhandlingerne om forslaget er det af medlemsstaterne blevet slået fast at antallet af nye KICs uløseligt hænger sammen med det overordnede budget for Horisont 2020. Diskussionerne om antallet af KICs, rækkefølgen på KICs, samt om listen over KICs skal være åben eller lukket hænger derfor sammen med udfaldet af forhandlingerne om de flerårige finansielle perspektiver. Der er opbakning til, at de næste KICs skal startes op i to nye bølger, som foreslået i Kommissionens forslag, men denne opbakning er også betinget af det endelige overordnede budget for Horisont 2020.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Der er i forslaget ikke redegjort for nærhedsprincippet.

Det er Regeringens vurdering, at nærhedsprincippet er overholdt, da tilsvarende forsknings- og innovationssamarbejder, som videns- og innovationsfællesskaberne repræsenterer, ikke kan etableres, hvis medlemsstaterne handler hver for sig. Videns- og innovationspartnerskaberne indebærer samarbejde på tværs af flere medlemsstater, og det er Regeringens vurdering, at den største merværdi og effekt skabes ved at gennemføre dette på europæiske plan.

6. Gældende dansk ret

Forslaget har ikke konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

Kommissionen foreslår, at der afsættes 87,74 mia. EUR til Horisont 2020-forslaget, og EIT's budget på ca. 3,2 mia. EUR foreslås finansieret via denne ramme. Med den eksisterende EU-budgetnøgle betaler Danmark ca. 2 pct. af EU's udgifter, svarende til en statslig udgift til Horisont 2020 forslaget på ca. 13,2 mia. kr. og ca. 473 mio. kr. til EIT. Det endelige budget for Horisont 2020 og EIT fastlægges som led i forhandlingerne om den flerårige finansielle ramme for 2014-2020.

8. Høring

Forslaget har været sendt til høring til EU-specialudvalget for forskning og blev desuden forelagt på et møde i EU-specialudvalget for forskning den 18. januar 2012 samt den 9. maj 2012. Behandlingen gav ikke anledning til bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Udkastet til en ændring af forordningen om oprettelsen af EIT er generelt blevet hilst velkommen af de fleste medlemsstater. Der er under forhandlingerne blevet stillet spørgsmål til EIT's bestyrelses rolle samt forholdet mellem EIT's bestyrelse og EIT's direktør. Endvidere er der rejst spørgsmål til, hvilke regler for IP-retteligheder, som er gældende for KICs.

Med hensyn til forhandlingerne om SID, har flere medlemsstater slået fast, at antallet af nye KICs uløseligt hænger sammen med det overordnede budget for Horisont 2020. Endvidere er spørgsmålene om antallet og timingen af nye KICs, og om listen over nye KICs skal være åben eller lukket, stadig uløste emner. Nogle få lande har fremført, at spørgsmålet om en bedre adgang til de eksisterende KICs er deres hovedbekymring.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 37/37

Endelig har flere medlemsstater efterlyst, at de etablerede og eventuelle nye KICs skal have et større fokus på entreprenørskab samt understreget vigtigheden af, at sikre synergier med andre europæiske initiativer som for eksempel de Europæiske Innovationspartnerskaber (EIPs) og Fællesprogramlægningsinitiativerne (JPIs).

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen finder, at forslaget til ændring af forordningen om etablering af EIT samt forslaget til SID imødekommer de aspekter, som blev fremhævet i evalueringen af EIT.

Regeringen hilser velkommen, at EIT's hovedformål bliver at fremme og integrere videregående uddannelse, forskning og innovation på højeste niveau.

Regeringen kan støtte to nye bølger af KICs, hvor den sidste skal afhænge af en positiv evaluering.

Regeringen finder, at en eventuel reduktion i det foreslåede budget for Horisont 2020 bør have betydning for antallet af fremtidige KICs.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering i forbindelse med Konkurrenceevnerådsmødet den 20.-21. februar 2012.

Punkt 10 Rådskonklusioner om europæiske innovationspartnerskaber

KOM 2012 (79)

KOM 2012 (82)

KOM 2012 (83)

- Vedtagelse af rådskonklusioner

1. Resumé

Kommissionen vedtog den 29. februar 2012 tre meddelelser om europæiske innovationspartnerskaber. De første to med forslag til nye europæiske innovationspartnerskaber om råstoffer og landbrugets effektivitet og bæredygtighed og det tredje om det europæiske innovationspartnerskab om aktiv og sund aldring, hvor Kommissionen adresserer den strategiske implementeringsplan fra innovationspartnerskabets styregruppe.

I udkastet til rådskonklusioner understreger Rådet, at de to innovationspartnerskaber skal vedtages af de relevante rådsformationer og at europæiske innovationspartnerskabers strategiske implementeringsplaner skal ses som et referencedokument i beslutningsprocessen omkring implementeringen af EU's programmer.

Det forventes, at Rådet vil vedtage rådskonklusionener på Konkurrenceevnerådsmødet den 30.-31. maj 2012.

Styrelsen for Forskning
og Innovation

Side 38/38

2. Baggrund

Europæiske innovationspartnerskaber (EIP'er) er et af initiativerne i Innovation Union, som er et af de syv flagskibe under den europæiske vækststrategi Europa-2020. De europæiske innovationspartnerskaber skal fokusere på store samfundsmæssige udfordringer, der samtidig indeholder et væsentligt markedspotentiale. Endemålet er at øge Europas konkurrenceevne inden for disse udvalgte områder. Dette skal ske ved at koordinere aktiviteter fra grundforskning til anvendt forskning og innovation.

Rådet accepterede i december 2010 Kommissionens forslag om at igangsætte et pilotinnovationspartnerskab om "Aktiv og Sund Aldring". Rådet lagde endvidere vægt på, at det skulle godkende fremtidige europæiske innovationspartnerskaber.

Kommissionen vedtog den 29. februar 2012 tre meddelelser om europæiske innovationspartnerskaber. De første to er forslag til nye europæiske innovationspartnerskaber om råstoffer og landbrugets effektivitet og bæredygtighed og det tredje om det europæiske innovationspartnerskab om aktiv og sund aldring, hvor Kommissionen adresserer den strategiske implementeringsplan fra innovationspartnerskabets styregruppe.

3. Formål og indhold

I udkastet til rådskonklusioner understreger Rådet, at de to innovationspartnerskaber om råstoffer og landbrugets effektivitet og bæredygtighed skal vedtages af de relevante rådsformationer og at europæiske innovationspartnerskabers strategiske implementeringsplaner skal ses som et referencedokument i beslutningsprocessen omkring implementeringen af relevante EU programmer.

Rådet understreger, at EIP'er skal bygge på fælles principper om at bidrage med merværdi i forhold til den nuværende situation ved at udfylde huller, accelerere innovationen og forbedre koordineringen på basis af en kortlægning af eksisterende initiativer, der er relevante for det enkelte EIP.

Rådet understreger, at styregruppernes størrelse skal balanceres i forhold til behovet for at sikre en bred repræsentation, samt at processen omkring deres udpegelse skal være transparent.

Rådet noterer sig også Kommissionens intention om regelmæssigt at rapportere om opnået fremskridt med EIP'erne og byder en kommende evaluering af innovationspartnerskaberne velkommen.

Rådet understreger konkurrenceevnerådets koordinerende rolle i at sikre EIP'ernes succes, navnlig ved at monitorere deres fremskridt.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Drøftelserne har ingen konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

Drøftelserne har ingen statsfinansielle konsekvenser, administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

8. Høring

Sagen blev behandlet på et møde i EU-Specialudvalget for forskning den 9. maj 2012. Behandlingen gav ikke anledning til nogen bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

En række lande ønsker at understrege de fælles principper for de europæiske innovationspartnerskaber. Det forventes, at der opnås enighed om dette punkt, således at rådskonklusionerne bliver vedtaget af Rådet.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter brugen af offentlig-private partnerskaber som værende tilgange, der er med til at adressere de store samfundsmæssige udfordringer, som Europa står over for og samtidig bidrager til vækst i Europa. Det skal sikres, at partnerskaberne er komplementære, og at duplikation af indsatsen derved undgås.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.